

การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
ของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ
การวิจัยเชิงประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาวจอมขวัญ รัชตะวรรณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-2554-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARISON OF FACTORS THAT AFFECT THE QUALITY OF ENVIRONMENTAL
DISCLOSURE IN MANUFACTURING INDUSTRY AND THAT IN SERVICE INDUSTRY:
AN EMPIRICAL RESEARCH OF COMPANIES LISTED IN
THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Miss Jomkwan Ratchatawan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-2554-6

Copyright of Chulalongkorn University

นางสาวจอมขวัญ รัชตะวรรณ : การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์:
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (A COMPARISON OF FACTORS THAT
AFFECT THE QUALITY OF ENVIRONMENTAL DISCLOSURE IN MANUFACTURING
INDUSTRY AND THAT IN SERVICE INDUSTRY: AN EMPIRICAL RESEARCH OF
COMPANIES LISTED IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ที่ปรึกษา:
อ. ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล 131 หน้า. ISBN 974-14-2554-6.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาปัจจัยและเปรียบเทียบระดับความมีอิทธิพลของแต่ละ
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและ
อุตสาหกรรมบริการ ปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น
ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีขนาดบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปร
ควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2547 จำนวน 246 บริษัท
เทคนิคทางสถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้พัฒนากระดาษทำการเพื่อใช้
วัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากการทบทวนวรรณกรรม

ผลการศึกษาพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งประกอบด้วยผลการ
ดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น และความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ ไม่มีผลกระทบต่อ
คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรม ระดับความมีอิทธิพลของทุกปัจจัยที่ส่งผล
กระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันระหว่างสองอุตสาหกรรม โดยบริษัทขนาดใหญ่
จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก และคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะแตกต่างกันใน
แต่ละอุตสาหกรรม นอกจากนี้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมการผลิตอยู่
ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ในขณะที่อุตสาหกรรมบริการอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า
บทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานกำกับดูแลยังไม่มากพอที่จะกดดันให้บริษัทจดทะเบียนมีการ
เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพในระดับสูง

ภาควิชา.....การบัญชี.....ลายมือชื่อนิสิต..... *Van2 Stiml.*
สาขาวิชา.....การบัญชี.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ปีการศึกษา.....2549.....

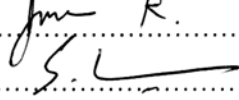
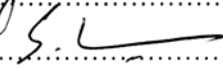
468 21879 26 : MAJOR ACCOUNTANCY

KEY WORD: ENVIRONMENTAL DISCLOSURE / ENVIRONMENTAL ACCOUNTING

JOMKWAN RATCHATAWAN : A COMPARISON OF FACTORS THAT AFFECT THE QUALITY OF ENVIRONMENTAL DISCLOSURE IN MANUFACTURING INDUSTRY AND THAT IN SERVICE INDUSTRY: AN EMPIRICAL RESEARCH OF COMPANIES LISTED IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR: SUPHAMIT TECHAMONTRIKUL, D.B.A., 131 pp. ISBN 974-14-2554-6.

The primary objectives of this study are to examine factors and compare the influential level of each factor that effect the quality of environmental disclosure in manufacturing industry and that in service industry. The factors in this study are economic performance, shareholders' power, creditors' power, and environmental awards. Control variables are firm size and industry. Samples are listed companies from the Stock Exchange of Thailand in 2004, total 246 companies. The results analyzed by using multiple regression analysis technique. In this study, the working papers to measure the environmental disclosure quality were developed from review literatures.

The results indicate that environmental awards is significantly and positively associated with the quality of environmental disclosure both in manufacturing industry and in service industry. Other factors including economic performance, shareholders' power, and creditors' power are not associated with the quality of environmental disclosure both in manufacturing industry and in service industry. The influential level of every factor both in manufacturing industry and in service industry is not different. The big size firm has better quality of environmental disclosure than small size firm and the quality of environmental disclosure is different among the industry. In addition, average quality of environmental disclosure in manufacturing industry is in moderate to low level while that in service industry is in low level. Therefore, the results imply that the role of stakeholders and regulators are not sufficient to make pressures to the listed companies to improve the quality of environmental disclosure to high level.

Department.....Accountancy.....Student's Signature.....
Field of Study.....Accounting.....Advisor's Signature.....
Academic Year.....2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือของ อาจารย์ ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางตลอดการจัดทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า รวมทั้งได้ให้ความกรุณาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วีรวรรณ พูลพิพัฒน์ ในฐานะประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคุณวิศิษฐ์ องค์กรพัฒน์กุล ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ณรงค์ฤทธิ์ เรื่องอัสวพิภพ ที่สละเวลาให้คำแนะนำทางด้านสถิติในงานวิจัย

นอกจากนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านและเจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยเหลือเพื่อและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ห้องภาควิชาบัญชีทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ช่วยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาด้วยดีโดยตลอดจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	สมมติฐานการวิจัย.....	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	แนวคิดและทฤษฎี.....	9
	แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลอย่าง สมัครใจ.....	9
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
	การวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล.....	15
	งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม.....	17
	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับตัวแปรควบคุม.....	19
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	20

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
	รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย.....	22
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
	สมมติฐานการวิจัย.....	27
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
	สถิติเชิงพรรณนา.....	33
	สถิติเชิงอนุมาน.....	44
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
	บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	62
	ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	70
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	70
	ข้อเสนอแนะ.....	71
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	75
	รายการอ้างอิง.....	77
	ภาคผนวก.....	81
	ภาคผนวก ก กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม.....	82
	ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	86
	ภาคผนวก ค กฎหมายสิ่งแวดล้อม.....	93
	ภาคผนวก ง ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมด.....	99
	ภาคผนวก จ กลุ่มตัวอย่าง.....	127
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	131

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงตัวอย่างการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม.....25
ตารางที่ 4.1	แสดงสถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจำแนกตาม อุตสาหกรรม.....33
ตารางที่ 4.2	แสดงสถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการที่ เปิดเผยของอุตสาหกรรมการผลิต.....35
ตารางที่ 4.3	แสดงสถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการที่ เปิดเผยของอุตสาหกรรมบริการ.....38
ตารางที่ 4.4	แสดงสถิติเชิงพรรณนาของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ผลการดำเนินงานทาง การเงิน อิทธิพลของผู้ถือหุ้น อิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม.....41
ตารางที่ 4.5	แสดงสถิติเชิงพรรณนาของขนาดบริษัท.....43
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของ บริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต.....45
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของ บริษัทในอุตสาหกรรมบริการ.....46
ตารางที่ 4.8	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต โดยมีขนาดของบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม.....48
ตารางที่ 4.9	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ โดยมีขนาดของบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม.....52
ตารางที่ 4.10	แสดงผลการเปรียบเทียบความมีอิทธิพลของ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรม การผลิตและอุตสาหกรรมบริการ.....56
ตารางที่ 4.11	แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....59

ตาราง		หน้า
ภาคผนวก ก		
ตารางที่ 1	แสดงงานวิจัยในอดีตที่ใช้จัดทำกระดาษทำการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อม.....	82
ตารางที่ 2	แสดงกระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม.....	84
ภาคผนวก ข		
ตารางที่ 1	แสดงคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อใช้ถ่วงน้ำหนักแต่ละรายการ.....	90
ตารางที่ 2	แสดงคะแนนที่ใช้ถ่วงน้ำหนักแต่ละรายการหลักและรายการรอง.....	91
ตารางที่ 3	แสดงคะแนนที่ใช้ถ่วงน้ำหนักรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม.....	92
ภาคผนวก ง		
ตารางที่ 1	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ อุตสาหกรรมการผลิต.....	99
ตารางที่ 2	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร.....	101
ตารางที่ 3	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค.....	103
ตารางที่ 4	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม.....	105
ตารางที่ 5	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และวัสดุก่อสร้าง.....	107
ตารางที่ 6	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มทรัพยากร.....	109
ตารางที่ 7	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มเทคโนโลยี.....	111
ตารางที่ 8	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ อุตสาหกรรมบริการ.....	113
ตารางที่ 9	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มพาณิชย์.....	115
ตารางที่ 10	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ.....	117
ตารางที่ 11	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มการแพทย์.....	119

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 12	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยว.....	121
ตารางที่ 13	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์.....	123
ตารางที่ 14	แสดงดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของ กลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์.....	125
ภาคผนวก จ		
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอุตสาหกรรม.....	127
ตารางที่ 2	แสดงรายชื่อกลุ่มตัวอย่างของอุตสาหกรรมการผลิต.....	128
ตารางที่ 3	แสดงรายชื่อกลุ่มตัวอย่างของอุตสาหกรรมบริการ.....	130

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินธุรกิจโดยทั่วไปทุกบริษัทต้องเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ รัฐบาล ลูกค้า พนักงานและสาธารณชน ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทในทางใดทางหนึ่ง และผลกระทบด้านหนึ่งที่สำคัญคือผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทุกบริษัทย่อมมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่มากนักน้อย ไม่ว่าจะเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางด้านอากาศ การปล่อยน้ำเสีย การเพิ่มปริมาณของเสียและขยะมูลฝอย การก่อให้เกิดเสียงดัง กลิ่นอันไม่พึงประสงค์ รวมถึงการทำลายทัศนียภาพ ซึ่งการก่อให้เกิดมลพิษด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาล้วนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสมบัติส่วนรวมของสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม และส่วนใหญ่บริษัทต่าง ๆ จะไม่ค่อยให้ความสนใจในด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัวและไม่เกี่ยวข้องกับการทำกำไรให้กับธุรกิจของตน โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าผลกำไรที่ธุรกิจทำมาหาได้ ได้มาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งหากทุกธุรกิจใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ประหยัดแล้ว ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้อยู่อาจหมดไปได้ในวันใดวันหนึ่ง หากมองในระยะยาวทุกธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการผลิตหรือธุรกิจบริการจะไม่สามารถทำกำไรได้อีกต่อไป เนื่องจากขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ซึ่งแต่เดิมทุกธุรกิจก็เกี่ยวข้องผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่คำนึงถึงการดูแลรักษาหรือการสร้างทดแทน หากมองในระยะสั้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ประหยัดจะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติลดจำนวนลง ส่งผลให้ราคาวัตถุดิบสูงขึ้นตามหลักอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของบริษัทเนื่องจากต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถตั้งราคาขายให้สูงตามต้นทุนที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากถูกจำกัดด้วยการแข่งขันในตลาดที่นับวันยิ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือราคาน้ำมันที่สูงขึ้น แต่เดิมน้ำมันเป็นทรัพยากรธรรมชาติชนิดหนึ่งที่สามารถผลิตได้เป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันมีความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ในระดับบุคคล ระดับองค์กร ไปจนถึงระดับประเทศ การเติบโตอย่างรวดเร็วในภาคอุตสาหกรรมสร้างความทันสมัยให้กับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรน้ำมันอย่างสิ้นเปลือง ในอนาคตหากไม่จัดสรรทรัพยากรน้ำมันให้ดีกว่าปัจจุบันหรือไม่หาพลังงานทดแทน อาจส่งผลให้โลกใบนี้ไม่สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ เนื่องจากขาดวัตถุดิบที่สำคัญทั้งในด้านการดำเนินชีวิตในระดับบุคคล การดำเนินธุรกิจในระดับองค์กร ไปจนถึงการบริหารในระดับประเทศ

นอกจากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ประหยัดแล้ว ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการก่อให้เกิดมลพิษ ทุกธุรกิจย่อมมีกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปล่อยควันพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตออกสู่สิ่งแวดล้อม การปล่อยน้ำเสีย โดยไม่ได้มีการบำบัด การทิ้งขยะมูลฝอยจำนวนมากและในบางธุรกิจเป็นมูลฝอยอันตราย การปล่อยกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ออกจากโรงงาน และการก่อให้เกิดเสียงดังจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้สังคมที่อยู่ในละแวกนั้น หรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพของลูกจ้าง ปัญหาการก่อให้เกิดมลพิษเป็นปัญหาที่สำคัญมากในปัจจุบัน เนื่องจากทุกธุรกิจก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละธุรกิจอาจมองว่าตนเป็นผู้ก่อให้เกิดมลพิษเพียงเล็กน้อย แต่ไม่เคยคำนึงถึงว่าเมื่อรวมกันเข้าหลาย ๆ ธุรกิจจะเกิดเป็นมลพิษมากมายเพียงใด ในแต่ละปีโลกของเรามีมลพิษเพิ่มขึ้นอย่างมาก จนทำให้เกิดภาวะโลกร้อนหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในอดีตและดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สาเหตุหลักมาจากการที่มนุษย์ทำลายสมดุลทางธรรมชาตินั่นเอง

ในส่วนของการค้าระหว่างประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นเงื่อนไขสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป (European Union: EU) ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ประเทศเหล่านี้จะหิบบกเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมในประเทศของตน เช่น การกำหนดมาตรการในการรักษาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการผลิตสินค้าและอุตสาหกรรม ในปัจจุบันประเทศไทยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้า จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพัฒนามาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ อย่างน้อยที่สุดการส่งออกไปยังประเทศที่ตั้งเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมเราต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของประเทศนั้น ๆ ทุกประการ ไมเช่นนั้นเราจะถูกกีดกันทางการค้า เช่น การห้ามการนำเข้า การเพิ่มอัตราภาษี เป็นต้น ซึ่งถ้าเราไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมได้ก็ไม่มีสิทธิ์จะเข้าไปแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ทำให้เสียโอกาสในการหารายได้เข้าประเทศ และส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ซึ่งมูลนิธิโลกสีเขียว (2537) กล่าวถึงในเรื่องนี้ว่าในระยะหลังที่ทั่วโลกมีความตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมและมลพิษมากขึ้น ได้มีประเทศพัฒนาแล้วตั้งมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสำหรับสินค้าที่นำเข้า ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาอย่างรุนแรง เช่น สหรัฐอเมริกาประกาศไม่รับซื้อปลาทูน่าที่ไม่มีการรับรองแหล่งจับว่าปลอดจากการจับปลาโลมาด้วยหรือไม่ หรือการกำหนดมาตรฐานสารปนเปื้อนไวสูงจนยากที่ประเทศกำลังพัฒนาจะปฏิบัติได้ เนื่องจากยังขาดความรู้และเทคโนโลยีทางด้านนี้ และประเทศพัฒนาแล้วก็ได้ช่วยแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีเหล่านี้เท่าที่ควร จนเกรงกันว่าการปฏิบัติเช่นนี้จะกลายเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าแบบใหม่ขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมกับการดำเนินธุรกิจของทุกอุตสาหกรรมมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าเป้าหมายของการดำเนินธุรกิจโดยทั่วไปคือกำไรสูงสุด แต่บริษัทก็ควรคำนึงถึงการที่บริษัทจะสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาวด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability) เป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรที่มั่นคง ซึ่งเป็นสิ่งที่จะนำพาให้บริษัทอยู่รอดได้ในระยะยาว การดำเนินธุรกิจของบริษัทที่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประหยัดพลังงาน การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำหนดมาตรการเพื่อลดการก่อมลพิษ รวมถึงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงาน และสังคมภายนอกตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม การรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการสื่อสารให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายได้รับทราบว่าคุณค่าของบริษัทให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด และมีกิจกรรมใดที่เป็นการแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนเพื่อยืนยันว่าบริษัทตอบสนองต่อนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท

แนวคิดในเรื่องการรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อผู้มีส่วนได้เสียในสังคมได้รับความสนใจอย่างมาก ตั้งแต่มีการประชุมของสหประชาชาติในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา The United Nations Conference on Environmental and Development [UNCED] หรือ เอิร์ธ-ซัมมิต (Earth Summit) ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 ที่กรุงริโอเดอจาเนโร เมืองหลวงของประเทศบราซิล โดยมีการลงนามร่วมกันของผู้นำประเทศมากกว่า 150 ประเทศในเอกสารสำคัญที่เรียกว่า ปฏิญญาริโอฯ มุลนิธิโลกสีเขียว (2537) กล่าวว่า การลงนามนี้เป็นการรับรองว่าแต่ละประเทศจะแสดงถึงพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อมและการพัฒนา เพื่อการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนบนพื้นโลก ในขณะที่โลกกำลังก้าวเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 21 และในการประชุมนี้ได้จัดทำรายงานออกมาฉบับหนึ่งชื่อว่า Our Common Future ในรายงานฉบับนี้ได้กล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลังจากการประชุมครั้งนั้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยงานวิจัยจำนวนมากระบุว่ารายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่กำลังได้รับความนิยมนและมี ความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ในหลายประเทศเริ่มมีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านของการบัญชีบริหารและบัญชีการเงินเพื่อให้ทราบถึงเม็ดเงินที่ใช้ไปในเรื่องของการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม แม้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีสิ่งแวดล้อมเพื่อบังคับให้ทุกบริษัทต้องจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น The United Nations Conference on Trade and Development [UNCTAD] และ International Standards of Accounting and Reporting [ISAR] ได้ออกแนวทางที่อาจเลือกปฏิบัติสำหรับบริษัทที่มีความสมัครใจที่จะจัดทำบัญชี

สิ่งแวดล้อมและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจถือเป็นก้าวแรกที่จะทำให้เกิดการพัฒนาด้านเรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมในอนาคต

สำหรับประเทศไทยการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ (Voluntary Disclosure) เนื่องจากยังไม่มีข้อบังคับจากหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดให้บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อผู้ที่มีส่วนได้เสีย อย่างไรก็ตาม มีหลายบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมานานและในปัจจุบันมีการพัฒนาดีขึ้นจากเดิมมาก เช่น มีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแยกต่างหากจากรายงานประจำปี เป็นต้น ในอดีตบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะอยู่ในอุตสาหกรรมที่มีกิจกรรมทางธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมากต่อสิ่งแวดล้อม เช่น บริษัทในกลุ่มทรัพยากร ซึ่งประกอบธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานและเหมืองแร่ แต่ในปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเริ่มแพร่หลายไปในอุตสาหกรรมอื่นรวมทั้งในอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งแต่ละบริษัทจะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบริษัทของตนและมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไป บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันในลักษณะการดำเนินธุรกิจ การก่อกมลพิษ รวมถึงกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่บังคับใช้ ซึ่งอาจทำให้ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเหมือนกันหรือแตกต่างกัน จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ และอิทธิพลของแต่ละปัจจัยส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของแต่ละปัจจัย ว่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาจะใช้ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2547 เฉพาะธุรกิจการผลิตและบริการที่มีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยสาเหตุที่ไม่รวมธุรกิจอื่น เนื่องจาก

1. ธุรกิจการเงิน และโครงการจัดการลงทุน เนื่องจากมีกฎหมายและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ในการปฏิบัติที่แตกต่างจากกลุ่มธุรกิจทั่วไป
2. ธุรกิจขนาดกลาง (ตลาดหลักทรัพย์ใหม่) เนื่องจากระบุไม่ได้ว่าจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมใด
3. บริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากสภาพผลการดำเนินงานของกิจการมีความไม่แน่นอนและต้องดำเนินงานตามแผนการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในช่วงการดำเนินงานตามปกติ
4. บริษัทที่ทำการเพิ่มทุนโดยเสนอขายหุ้นสามัญแก่สาธารณชนเป็นครั้งแรก ในช่วงปีทำการศึกษา เนื่องจากข้อมูลบางส่วนไม่ครบถ้วน

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต
2. ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ
3. อิทธิพลของปัจจัยแต่ละตัว (ได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม) ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ ในระดับที่แตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (Environmental Disclosures) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงิน (Financial data) และไม่เป็นตัวเงิน (Non-financial data) เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การเปิดเผยในด้านความตั้งใจหรือจุดมุ่งหมาย ผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม การใช้จ่ายเงินหรือการตั้งสำรองเงินในด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลอื่นที่แสดงถึงการแสดงออกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท เป็นต้น

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Quality) หมายถึง รายละเอียดในการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างครอบคลุมในรายละเอียดของแต่ละรายการ โดยบริษัทที่มีการเปิดเผยรายละเอียดของรายการหนึ่ง ๆ มากขึ้น จะทำให้มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงขึ้น

ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัททุกฝ่าย ที่สามารถส่งผลกระทบหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท ได้แก่ ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ รัฐบาล ลูกค้า พนักงานและสาธารณชน

อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder power) หมายถึง แรงกดดันที่ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทมีต่อบริษัท มีผลให้บริษัทพยายามแสดงออกถึงการกระทำบางอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย

ตลาดหลักทรัพย์ หมายถึง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บริษัทจดทะเบียน หมายถึง บริษัทจดทะเบียนตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ดำเนินธุรกิจโดยการแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย หรืออยู่ในกระบวนการของการผลิตสินค้าสำเร็จรูป ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี

อุตสาหกรรมบริการ (Service Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้ใช้วัตถุดิบเพื่อแปรสภาพเป็นสินค้า แต่จะใช้ทักษะ ความเฉลียวฉลาด และประสบการณ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กิจการ ประกอบด้วย กลุ่มพาณิชย์ กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ กลุ่มการแพทย์ กลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยว กลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ และกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม และขนาดของบริษัท โดยแยกเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ และอธิบายว่ากลุ่มข้อมูลดังกล่าวมีความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการกระจายตัวเป็นเท่าใด

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน

คือการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูมาทำการวิเคราะห์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสนใจข้อมูลของบริษัทในมุมมองทางสังคมทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ เพื่อนำปัจจัยที่ทราบจากงานวิจัยนี้ไปผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในอนาคต หรือกระตุ้นให้มีการเพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมได้อย่างตรงจุด ตลอดจนการสนับสนุนให้มีการจัดทำรายงานการบัญชีสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการ

2. ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายทราบถึงพฤติกรรมกรรมการรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยเพื่อพิจารณาว่าในปัจจุบันบริษัทมีการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมหรือไม่ และมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมในระดับใด ตลอดจนทราบถึงความแตกต่างของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมภายใต้ความแตกต่างทางลักษณะของธุรกิจ คืออุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

และแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาให้มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

เนื้อหาและผลการวิจัยจะนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล สมมติฐานการวิจัย และวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของข้อมูล (Information Content) และการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ (Voluntary Disclosure)

Henderson, Peirson และ Harris (2004) อธิบายว่า เมื่อผู้บริหารอยู่ในระหว่างจัดเตรียมรายงานเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ที่มีความสนใจในการดำเนินงานของบริษัท ข้อมูลบางส่วนเป็นการเปิดเผยตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล และข้อมูลบางส่วนเปิดเผยอย่างสมัครใจเพื่อให้ข้อมูลแก่บุคคลบางกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะเจาะจงในบางเรื่อง วิธีการทางบัญชีที่ผู้บริหารเลือกใช้ในการจัดทำงบการเงินเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานกำกับดูแลและสาธารณชน ต้องอยู่ภายใต้หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ส่วนการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ผู้บริหารสามารถเปิดเผยข้อมูลได้หลายรูปแบบ และเผยแพร่ออกมาในหลายสื่อ เช่น รายงานประจำปี การวิเคราะห์ของผู้บริหาร และเว็บไซต์ของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของบริษัทซึ่งเป็นการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ผู้บริหารมีข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและโอกาสด้านการเงินมากกว่านักลงทุน ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจจึงเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ผู้บริหารมีอยู่มากกว่าต่อนักลงทุน จึงทำให้ความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลลดลง อย่างไรก็ตาม เป็นที่แน่นอนว่าผู้บริหารไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดของบริษัทเนื่องจากบริษัทคู่แข่งอาจใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อกระทำการบางอย่าง และส่งผลให้บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลออกมามีส่วนแบ่งการตลาดที่ลดลง การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ต้องตระหนักอย่างมาก เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้นอาจหมายถึงการสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของกลุ่ม ส่วนแบ่งทางการตลาดเป็นสิ่งที่ทุกบริษัทหวงแหนและจะต้องรักษาไว้ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจจะถูกจำกัดโดยเหตุผลดังกล่าว จึงต้องตัดทอนกันระหว่างการเปิดเผยข้อมูลเพื่อลดต้นทุนของเงินลงทุนและเพิ่มมูลค่าของกิจการ กับการไม่เปิดเผยข้อมูลเพื่อรักษาผลประโยชน์ด้านการแข่งขัน

การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบดั้งเดิม (Traditional information) และที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม (Non-traditional information) การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจแบบดั้งเดิม คือการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานทางการเงินหรือการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การจัดหาเงิน และการลงทุน เช่น การพยากรณ์รายได้และยอดขาย การประกาศผลกำไร การเปิดเผยเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน ข้อมูลเกี่ยวกับเงินปันผล หุ้นกู้ซื้อคืน หรือรายการที่เกี่ยวกับหนี้สิน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายหลักคือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ตลาดทุน ส่วนการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม คือการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของบริษัทต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมโดยรวม ทรัพยากรมนุษย์ และนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท เป็นต้น โดยมีเป้าหมายหลักแตกต่างจากการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจแบบดั้งเดิม คือต้องการจะสื่อสารข้อมูลข่าวสารไประหว่างองค์กร รัฐบาล หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่น อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิมจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นประเด็นทางสังคม และในขณะเดียวกันเมื่อประเด็นทางสังคมถูกแก้ไข อาจส่งผลทางอ้อมให้นักลงทุนในตลาดทุนเกิดความพึงพอใจ โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุน ดังนี้

Richardson และ Welker (2001: 597-616) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม และการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน กับต้นทุนของเงินลงทุนในประเทศแคนาดา ผลการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับต้นทุนของเงินลงทุน ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับต้นทุนของเงินลงทุน นอกจากนี้ การตัดสินใจของนักลงทุนบางกลุ่มที่ลงทุนโดยหวังผลตอบแทนจากการลงทุนไม่สูงมากแต่ต้องการลงทุนในบริษัทที่มีการดำเนินงานที่คำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก จะขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หากบริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม จะเป็นการลดต้นทุนของการค้นหาข้อมูลและส่งผลให้มีการลงทุนจากนักลงทุนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้น ดังนั้น บริษัทจึงเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะให้ราคาหุ้นสูงขึ้น ถ้าบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลการทำกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลาดก็จะแปลความหมายว่าบริษัทมีแต่การเปิดเผยข่าวในแง่ลบ (Bad news) เท่านั้น และจะส่งผลให้ราคาหุ้นลดลง ดังนั้น บริษัทจึงมีแรงจูงใจที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่บริษัทมี หรือการดำเนินกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่บริษัททำ

Herremans, Akathaporn และ McInnes (1993: 587-604) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ทำการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความเสี่ยงด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยมีปัจจัยควบคุมคือ ขนาดของบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรม และตัวแปรทางการเงินที่สำคัญอื่น ๆ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการทำกำไร

ความเสี่ยงที่อยู่ในระดับต่ำ และผลตอบแทนของหุ้นที่สูงขึ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความมีชื่อเสียงด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

Belkaoui (1976: 26-31) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ซึ่งได้ทำการศึกษาว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของตลาดทุน อธิบายว่า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการควบคุมมลพิษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับราคาตลาดของหุ้นแต่เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะไม่ถาวร และในงานวิจัยของ Mahapatra (1984: 29-40) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการตอบสนองของนักลงทุนต่อการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่าไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลทางสังคมกับราคาตลาดของหุ้น นอกจากนี้ Vence (1975: 18-24) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ได้ทำการศึกษาโดยจัดอันดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมจากการเปิดเผยจริงของบริษัท ผลการวิจัยพบว่า อันดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหุ้น

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การเปิดเผยข้อมูลมีความหมายต่อตลาดทุน แต่ทิศทางการตอบสนองของตลาดทุนต่อข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ (Theories of Voluntary Disclosure) มีดังนี้

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับศูนย์กลางขององค์กร Roberts (1992) อธิบายว่าทฤษฎีนี้พิจารณาในมุมมองของบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย โดยผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นสามารถส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท หรืออาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดย Freeman (1983) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) กล่าวว่า ความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียซึ่งบริษัทเห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ สามารถตอบสนองได้โดยการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท

นอกจากนี้ Ullman (1985: 540-551) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ได้พัฒนากรอบแนวคิดดังกล่าวจากหลักการของผู้มีส่วนได้เสียไปยังกลยุทธ์ด้านการบริหาร ส่วนของการวางแผนกลยุทธ์จะต้องบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งมุมมองเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. อิทธิพลของผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder power) คือกิจการจะตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ของกิจการ
2. การแสดงออกทางกลยุทธ์ (Strategic Posture) คือการกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสีย
3. ผลการดำเนินงานทางการเงิน (Economic performance) คือผลการดำเนินงานทางการเงินในอดีตและปัจจุบันของกิจการ

ภายใต้มุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทจะระบุงroupของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญที่สุดและจะบริหารความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญอาจรวมถึงเจ้าหนี้ผู้ซึ่งควบคุมทรัพยากรที่บริษัทได้มาเพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผู้ขายหรือลูกค้าซึ่งบริษัทได้มาและขายไปซึ่งสินค้าและบริการ และหน่วยงานทางกฎหมายซึ่งอาจกำหนดข้อบังคับซึ่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อบริษัทไม่เหมือนกันและส่งผลกระทบต่อบริษัทแตกต่างกัน บริษัทไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการทุกอย่างของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มได้ ดังนั้น ผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทเห็นว่ามีความสำคัญจะได้รับการตอบสนองความต้องการก่อนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น หนทางหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการได้คือการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ เช่น บริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจเกี่ยวกับสังคมเพื่อจะบอกกล่าวถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มที่มีความสนใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมว่าการดำเนินงานของบริษัทคำนึงถึงผลกระทบต่อทางสังคมเสมอ

ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายมีสมมติฐานว่าบริษัทจะพยายามทำให้สังคมมั่นใจว่าการดำเนินธุรกิจของบริษัทถูกต้องตามกฎหมาย โดย Lindblom (1994) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความถูกต้องตามกฎหมาย คือสถานะซึ่งเกิดขึ้นเมื่อระบบค่านิยมของหน่วยธุรกิจสอดคล้องกับระบบค่านิยมของสังคมซึ่งหน่วยธุรกิจดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น หมายความว่า บริษัทจะดำเนินธุรกิจภายใต้มาตรฐานของสังคมซึ่งเปรียบเสมือนการให้สัตยาบันประชาคม ภายใต้สัตยาบันประชาคมบริษัทมุ่งที่จะตอบสนองความคาดหวังที่หลากหลายของสังคม ทั้งที่เป็นโดยนัยและที่แสดงออกอย่างชัดเจน และสิ่งตอบแทนที่บริษัทได้กลับมาคือสังคมจะอนุญาตให้บริษัทมีสิทธิใช้และจัดการทรัพยากรภายในสังคมนั้น ถ้าบริษัทไม่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมแล้ว จะนำไปสู่การเลิกให้การสนับสนุนของสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท การเลิกให้การสนับสนุนสามารถยกตัวอย่างในรูปของข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากร เช่น เงินทุนและแรงงาน การคว่ำบาตรไม่ซื้อสินค้า หรือการ

มีกฎหมายควบคุมที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงให้ความสนใจในการที่จะดำเนินธุรกิจภายใต้ขอบเขตที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะได้อยู่รอด ขอบเขตดังกล่าวไม่ตายตัวและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา หมายความว่าบริษัทต้องปรับตัวอยู่เสมอต่อความคาดหวังของสังคม ตัวอย่างเช่น บริษัทที่ทำเหมืองแร่จะต้องฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทและมีการคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของคนงาน นอกจากนี้ยังมีระดับความแตกต่างของทัศนคติของสังคม บางบริษัทและบางอุตสาหกรรมถูกเพ่งเล็งจากภาครัฐมากกว่าบริษัทหรืออุตสาหกรรมอื่น และมีแนวโน้มที่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมสูงกว่า หากบริษัทไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของสังคมก็จะถูกคุกคามโดยสังคม การคุกคามจะเกิดขึ้นเมื่อบริษัทเป็นต้นเหตุของการทำลายสิ่งแวดล้อม มีนโยบายการจ้างงานที่ไม่เป็นธรรม มีท่าทีที่ไม่ให้ความนับถือต่อคนบางกลุ่มในสังคม หรือการเกิดเรื่องอื้อฉาวต่าง ๆ ขึ้นกับบริษัท

การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จะทำให้สังคมรับรู้ถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทและเป็นการลดช่องว่างทางกฎหมาย เช่น การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีหรือเว็บไซต์ของบริษัทเพื่อต่อต้านการเข้าใจผิดจากสาธารณชนว่าบริษัทไม่รับผิดชอบต่อสังคม

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy Theory)

เศรษฐศาสตร์การเมืองคือ กรอบแนวคิดด้าน สังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองแบ่งเป็น 2 สำนักคือ Classical และ Bourgeois ในส่วนของสำนัก Classical เป็นการอธิบายถึงการเปิดเผยข้อมูลตามคำสั่ง แต่การอธิบายเรื่องการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมอย่างสมัครใจเป็นแนวคิดของสำนัก Bourgeois ซึ่งภายหลังได้กลายมาเป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่คำนึงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ ที่เป็นการอธิบายเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันระหว่างบริษัทและกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความสนใจในบริษัท เช่น ระหว่างบริษัทและหน่วยงานกำกับดูแล หรือความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและกลุ่มที่สร้างความกดดันด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย ล้วนมีกรอบแนวคิดมาจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายอธิบายว่าการเปิดเผยข้อมูลใช้เพื่อสื่อสารถึงความถูกต้องตามกฎหมายขององค์กร เพื่อให้บริษัทสามารถดำเนินการต่อไปได้ในสังคมและเพื่อให้บรรลุผลของสัญญาประชาคม ดังนั้น ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายจึงให้ความสนใจในเรื่องปฏิสัมพันธ์ของบริษัทและชุมชนซึ่งบริษัทดำเนินธุรกิจอยู่ภายใต้ชุมชนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบริษัท

และกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งให้ความสนใจกับบริษัท ในอีกด้านหนึ่งทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียอธิบายว่าการเปิดเผยข้อมูลมีเจตนาที่จะมุ่งเน้นไปที่ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความสนใจในบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ควบคุมทรัพยากรที่สำคัญของบริษัท ซึ่งก็เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองอีกเช่นเดียวกัน

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีนี้สามารถใช้อธิบายได้ทั้งการเปิดเผยข้อมูลแบบดั้งเดิมและที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุน เช่น ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจเพื่อส่งสัญญาณให้ตลาดทุนทราบเกี่ยวกับความคาดหวังในอนาคตเรื่องผลการดำเนินงานของบริษัท เป็นต้น ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิมซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเพื่อส่งสัญญาณให้สาธารณชนทราบว่าบริษัทให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ในงานวิจัยของ Blacconaire และ Patten (1994: 357-377) อ้างถึงใน Henderson และคนอื่น ๆ (2004) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทหลังจากเกิดภัยธรรมชาติในปี 1994 พบว่า ราคาหุ้นของบริษัทในกลุ่มเคมีภัณฑ์ซึ่งตกลงเนื่องจากเกิดภัยธรรมชาติ บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าราคาหุ้นตกลงน้อยกว่าบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อย อาจเป็นเพราะตลาดทุนรับรู้ถึงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท และคิดว่าการเป็นต้นเหตุในการทำลายสิ่งแวดล้อมของบริษัทน่าจะน้อยลงจากการมีนโยบายสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจด้านสิ่งแวดล้อมผ่านทางนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนบริษัทส่งสัญญาณให้ตลาดทุนทราบว่าบริษัทมีกลยุทธ์ที่จะลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดเป็นข่าวในแง่บวก (Good news) ซึ่งส่งผลให้ราคาหุ้นของบริษัทดังกล่าวตกลงไม่มากนัก ส่วนบริษัทอื่นที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยและราคาหุ้นตกลงมากกว่าอาจเป็นการสนับสนุนแนวคิดที่ว่าตลาดทุนแปลความหมายของการไม่เปิดเผยข้อมูลว่าเป็นการส่งข่าวในแง่ลบ (Bad news)

แม้ว่าจะไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายถึงการจงใจในการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจได้อย่างสมบูรณ์ แต่ในปัจจุบันการรายงานที่เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมกำลังได้รับความสนใจจากนักบัญชี นักวิจัย หน่วยงานกำกับดูแล และชุมชนต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล โดยทั่วไปจะมีวิธีการวัดค่าการเปิดเผยข้อมูล 2 รูปแบบคือ วัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (Quality) และวัดระดับการเปิดเผยข้อมูล (Quantity) โดยการวัดผลแต่ละรูปแบบจะใช้วิธีการวัดที่แตกต่างกัน คือ การวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะวัดความครอบคลุมของเนื้อหา (Comprehensiveness) คือมีการเปิดเผยอย่างครบถ้วนในเนื้อหาสำคัญตามที่กำหนด ส่วนการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลจะวัดโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวัดเป็นปริมาณที่เปิดเผย เช่น นับจำนวนคำ บรรทัด ย่อหน้า เป็นต้น โดย นวพร พงษ์ตันตกุล (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงสร้างความเป็นเจ้าของและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้อธิบายในส่วนของ การวัดคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลว่ามีวิธีการวัดที่แตกต่างกัน เช่น ใช้ความเพียงพอของข้อมูล (Adequacy) ใช้ความครอบคลุมในรายละเอียด (Comprehensiveness) ใช้ความทันเวลาของข้อมูล (Timing) และใช้ความสามารถในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informativeness) ในการอธิบายถึงคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล โดยการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลควรวัดเป็นขอบเขตต่อเนื่องกันตั้งแต่แย่งที่สุดไปจนถึงดีที่สุด

ในการเลือกว่าจะใช้วิธีการวัดอย่างไรนั้น มีบางท่านให้ความเห็นว่าการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเป็นวิธีที่ดีกว่าการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูล เช่น Botosan (1997) อธิบายว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ แต่ยากที่จะประเมิน อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่สามารถประเมินคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลได้ ผู้วิจัยก็จะไม่สามารถแยกแยะได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลแบบใดเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ดีเยี่ยมและแบบใดเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่แย่งที่สุด นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ Hasseldine, Salama และ Tom (2005) ได้ทำการเปรียบเทียบว่าคุณภาพหรือระดับการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความมีชื่อเสียงด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในประเทศอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับความมีชื่อเสียงด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท และระดับการเปิดเผยข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับความมีชื่อเสียงด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท

ตามที่ได้กล่าวข้างต้นว่าการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะวัดความครอบคลุมของเนื้อหา วิธีการหนึ่งที่สามารถให้วัดความครอบคลุมของเนื้อหาได้คือการให้ดัชนีวัดการเปิดเผยข้อมูลในการประเมิน เปรียบเทียบ และอธิบายความแตกต่างในจำนวนของข้อมูลที่แต่ละบริษัทเปิดเผย โดยส่วนใหญ่ดัชนีวัดการเปิดเผยข้อมูลจะใช้เพื่อวัดการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ และนำไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัท เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลมีลักษณะ

เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ดังนั้น เพื่อให้สามารถนำข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ไปทดสอบกับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ได้ จึงจำเป็นต้องแปลงข้อมูลเชิงคุณภาพให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ (Quantitative Data) จึงมีการพัฒนาดัชนีการเปิดเผยข้อมูลขึ้นเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย Coy (1995) อธิบายว่า ดัชนีวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล คือเครื่องมือวัดคุณภาพที่ถูกออกแบบมาเพื่อวัดกลุ่มของข้อมูล เมื่อคะแนนแต่ละหัวข้อถูกนำมารวมกัน จะได้ดัชนีซึ่งเป็นตัวชี้วัดระดับการเปิดเผยข้อมูล นักวิจัยใช้ดัชนีวัดการเปิดเผยข้อมูลในการประเมินเปรียบเทียบ และอธิบายความแตกต่างในจำนวนของข้อมูลที่แต่ละบริษัทเปิดเผย

โดยทั่วไป การสร้างดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจะมี 2 รูปแบบคือ

1. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Disclosure Index)

ดัชนีในลักษณะนี้จะไม่คำนึงถึงน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละรายการว่ามีความสำคัญต่อผู้ใช้ข้อมูลมากน้อยเพียงใด แต่จะให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่ามีรายการตามที่กำหนดไว้ในดัชนีหรือไม่ ถ้ามีรายการดังกล่าวจะให้คะแนนเท่ากับ 1 แต่ถ้าไม่มีรายการดังกล่าวจะให้คะแนนเท่ากับ 0 แล้วจึงนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันเพื่อให้ได้ตัวแทนที่แสดงระดับหรือคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัท

2. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted Disclosure Index)

ดัชนีในลักษณะนี้จะมีการกำหนดน้ำหนักความสำคัญให้กับแต่ละรายการที่อยู่ในดัชนี เนื่องจากวิธีนี้มองว่า รายการแต่ละรายการจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลแตกต่างกันไป โดยที่น้ำหนักของแต่ละรายการอาจถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าโดยใช้วิจารณญาณของผู้สร้างเอง หรืออาจใช้น้ำหนักที่มีการพัฒนาขึ้นมาจากงานวิจัยในอดีต หรือใช้น้ำหนักเฉลี่ยที่ได้มาจากการส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจความเห็นหรือการรับรู้ของผู้ใช้ข้อมูล หลังจากนั้นน้ำหนักที่ได้จะถูกนำมาคูณกับคะแนนการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละรายการ แล้วมาหาผลรวมของทุก ๆ รายการเพื่อให้ได้เป็นคะแนนรวมของการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัท

ในการศึกษาจะเป็นการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (Quality) โดยจะวัดจากครอบคลุมในรายละเอียด (Comprehensiveness) ของแต่ละรายการ โดยคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมได้จากดัชนีวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted Disclosure Index)

งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดย Roberts (1992) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยวัดค่าผลการดำเนินงานทางการเงินจากอัตรา การหมุนเวียนของสินทรัพย์ พบว่า หากบริษัทมีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี บริษัทจะเห็นความสำคัญของการทำกำไรมากกว่าการจ่ายเงินไปเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hasseldine และคนอื่น ๆ (2005) ได้ทำการศึกษาว่าระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลหรือระดับการเปิดเผยข้อมูล อะไรที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่มีชื่อเสียงใน ประเทศอังกฤษ พบว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดีจะมีผลให้บริษัทที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ Cowen, Ferreri และ Parder (1987) ได้ ทำการศึกษาลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และ Razeed และคนอื่น ๆ (2004) ได้ทำการศึกษาว่าอะไรคือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผย ข้อมูลสิ่งแวดล้อมผ่านทางรายงานประจำปีและเว็บไซต์ ผลการศึกษพบว่าผลการดำเนินงานทาง การเงินมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ความสัมพันธ์ระหว่างความมีอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียกับคุณภาพการเปิดเผย ข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น

Hasseldine และคนอื่น ๆ (2005) ได้ทำการศึกษาว่าระหว่างคุณภาพการเปิดเผย ข้อมูลหรือระดับการเปิดเผยข้อมูล อะไรที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท ที่มีชื่อเสียงในประเทศอังกฤษ พบว่า สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งวัดค่าจากสัดส่วนของผู้ถือ หุ้นที่ถือหุ้นมากกว่า 10% รวมทั้งเครือญาติ และหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ถ้าบริษัทมีสัดส่วนการถือหุ้นในลักษณะกระจายไปยังมีผู้ถือหุ้น กลุ่มต่าง ๆ ส่งผลให้บริษัทต้องตอบสนองความต้องการของผู้ถือหุ้นหลายกลุ่ม จึงทำให้เกิดแรง กดดันในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นเพื่อให้ผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มพอใจ แต่เมื่อใดก็ตามที่หุ้นมีการ กระจุกตัวอยู่ที่ผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จะทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลน้อยลง

ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้

Neu, Warsame และ Pedwell (1998) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีเพื่อตอบสนองความต้องการของสาธารณชน กล่าวว่า เจ้าหนี้เป็นหนึ่งในผู้ที่มีส่วนได้เสียของกิจการ ซึ่งให้ความสนใจกับผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการ และอาจพิจารณาถึงหนี้สินที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในส่วนของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เจ้าหนี้จึงมีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของกิจการ และในงานวิจัยของ Malone, Fries และ Jones (1993) ได้ทำการสำรวจพบว่า อัตราส่วนของหนี้สินมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน จากแนวคิดนี้มองว่าการมีอัตราส่วนของหนี้สินสูงหมายถึงความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าหนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

การที่บริษัทได้รับรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม จะมีส่วนช่วยให้บริษัทพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จากงานวิจัยของ Deegan และ Gordon (1996) พบว่าบริษัทที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัลดังกล่าว และเป็นสิ่งที่กระตุ้นกิจการให้มองเห็นความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ Environment Resources Management Malaysia (2002) กล่าวว่า การได้รับรางวัลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในงานวิจัยของ Razeed และคนอื่น ๆ (2004) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมผ่านทางรายงานประจำปีและเว็บไซต์ โดยใช้รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรควบคุม ผลการวิจัยพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมผ่านทางรายงานประจำปีและเว็บไซต์

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับตัวแปรควบคุม

จากผลงานวิจัยข้างต้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ในการศึกษครั้งนี้ปัจจัยที่นำมาพิจารณาคือ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากคาดว่าปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

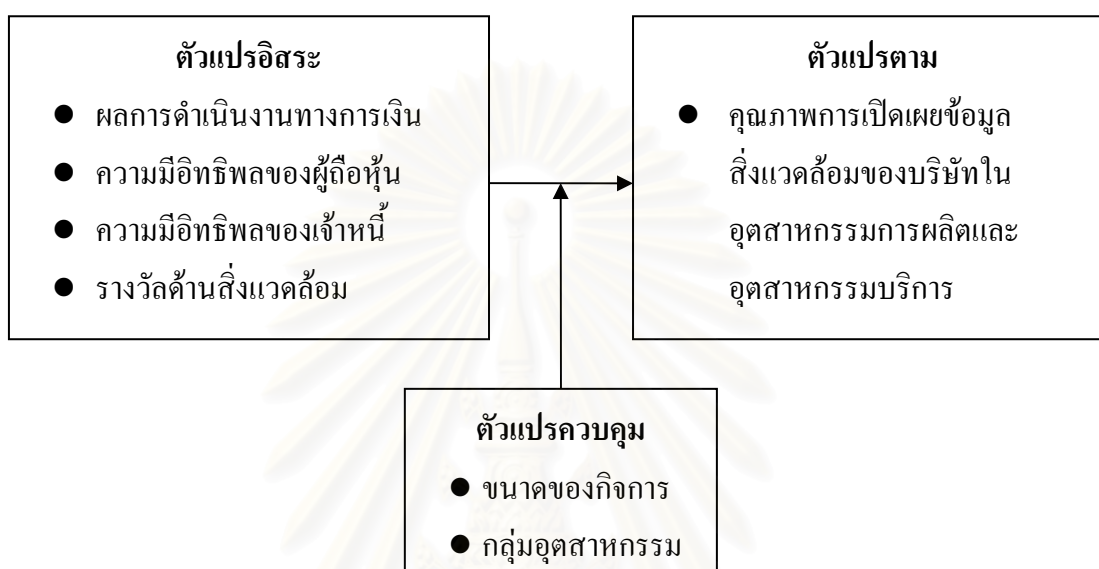
อย่างไรก็ตาม บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีขนาดของบริษัทที่แตกต่างกัน และมีลักษณะการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของขนาดของบริษัทและลักษณะการดำเนินธุรกิจย่อมส่งผลให้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ งานวิจัยในอดีตพบว่าขนาดบริษัท และประเภทอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

ขนาดของบริษัท มีความเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล เพราะบริษัทที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก รวมทั้งได้รับความกดดันจากผู้ที่มีส่วนได้เสียมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทขนาดใหญ่มักส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก Trotman และ Bradley (1981) กล่าวว่าบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉลี่ยจะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Herremans และคนอื่น ๆ (1993) สรุปผลว่าบริษัทขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงมีผลการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก

ประเภทอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยในงานวิจัยของ Gao, Heravi และ Xiao (2005) พบว่าการรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม Roberts (1992) พบว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ สายการบิน และน้ำมัน เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับแรงกดดันจากสาธารณชนเป็นอย่างมากจึงทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ Cowen และคนอื่น ๆ (1987) และ Patten (2002) พบว่าประเภทของอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ในส่วนของความมีชื่อเสียงด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม Hasseldine และคนอื่น ๆ (2005) พบว่าอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อความมีชื่อเสียงด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นทำให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ วัดค่าตัวแปรจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variable) คือ ขนาดของกิจการ และกลุ่มอุตสาหกรรม

โดยแบบจำลองที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นดังนี้

$$\text{DISC} = \beta_0 + \beta_1 \text{ECOPERF} + \beta_2 \text{SHARE} + \beta_3 \text{CREDIT} + \beta_4 \text{AWARDS} + \beta_5 \text{SIZE} + \beta_6 \text{IND} + e$$

การวัดค่าตัวแปรแต่ละตัว

ตัวแปร	การวัดค่า
ตัวแปรตาม	
คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (DISC)	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล
ตัวแปรอิสระ	
ผลการดำเนินงานทางการเงิน (ECOPERF)	อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์เฉลี่ย 3 ปี
ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น (SHARE)	สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (ถือหุ้นมากกว่า 10%)
ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ (CREDIT)	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม (AWARDS)	คะแนนที่คำนวณจากรางวัลที่ได้รับคูณกับน้ำหนักสำหรับรางวัลแต่ละประเภท
ตัวแปรควบคุม	
ขนาดบริษัท (SIZE)	Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม
กลุ่มอุตสาหกรรม (IND)	กำหนดเป็น Dummy Variable

หลังจากทราบตัวแปรที่สนใจทำการศึกษาแล้ว ในส่วนต่อไปจะอธิบายถึงขั้นตอนต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ในบทที่ 3

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้แก่ การศึกษาและค้นคว้าจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ ตำรา ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะธุรกิจการผลิตและบริการ จำนวน 323 บริษัท ได้แก่

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท
1. อุตสาหกรรมการผลิต	
1.1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42
1.2 กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	37
1.3 กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม	46
1.4 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	66
1.5 กลุ่มทรัพยากร	16
1.6 กลุ่มเทคโนโลยี	43
รวมอุตสาหกรรมการผลิต	250
2. อุตสาหกรรมบริการ	
2.1 กลุ่มพาณิชย์	13
2.2 กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ	15
2.3 กลุ่มการแพทย์	13
2.4 กลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยว	11
2.5 กลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์	8
2.6 กลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์	13
รวมอุตสาหกรรมบริการ	73
รวมทั้งสิ้น	323

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดประกอบด้วย

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท
1. อุตสาหกรรมการผลิต	
1.1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	38
1.2 กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	33
1.3 กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม	37
1.4 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	52
1.5 กลุ่มทรัพยากร	13
1.6 กลุ่มเทคโนโลยี	17
รวมอุตสาหกรรมการผลิต	190
2. อุตสาหกรรมบริการ	
2.1 กลุ่มพาณิชย์	9
2.2 กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ	5
2.3 กลุ่มการแพทย์	12
2.4 กลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยว	11
2.5 กลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์	8
2.6 กลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์	11
รวมอุตสาหกรรมบริการ	56
รวมทั้งสิ้น	246

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานประจำปี รายงานด้านสิ่งแวดล้อม เว็บไซต์ของบริษัท และฐานข้อมูล Set Smart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (DISC)

การเก็บข้อมูลคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นตัวแปรตาม วัดค่าจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยรวบรวมจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูล

ประจำปี (56-1) รายงานประจำปี รายงานด้านสิ่งแวดล้อม และเว็บไซต์ของบริษัท สำหรับขั้นตอนในการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทบทวนวรรณกรรมและรวบรวมหัวข้อในกระดาศทำกรจากกรนวิจัยในอดีต เพื่อให้ครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยจะเลือกจากหัวข้อที่ผู้วิจัยแต่ละท่านใช้ในการพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในแต่ละงานวิจัย (ภาคผนวก ก ตารางที่ 1)

1.2 จัดทำกระดาศทำกรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ภาคผนวก ก ตารางที่ 2) โดยแบ่งเป็นรายการหลัก (Main items) และรายการรอง (Sub items) โดยรายการหลักจะเป็นหัวข้อใหญ่ที่ครอบคลุมรายการรองที่เกี่ยวข้องไว้ทั้งหมด สาเหตุที่ต้องแบ่งรายการออกเป็นรายการหลักและรายการรองเนื่องจากคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา พิจารณาที่ความครอบคลุมในรายละเอียดของแต่ละรายการ ดังนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการให้คะแนนจึงแบ่งรายละเอียดของรายการหลักออกเป็นรายการรอง บริษัทใดที่เปิดเผยข้อมูลในรายการรองมากกว่าจะได้คะแนนรวมสำหรับรายการหลักมากกว่า

1.3 ส่งแบบสอบถาม (ภาคผนวก ข) ไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมจากสถาบันวิจัยสถานะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของแต่ละรายการในกระดาศทำกร

1.4 นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาเฉลี่ยเป็นน้ำหนักสำหรับแต่ละรายการในกระดาศทำกร (ภาคผนวก ข ตารางที่ 1)

1.5 ศึกษากฎหมายสิ่งแวดล้อมและสรุปว่าแต่ละบริษัทมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับใด (ภาคผนวก ค) เพื่อใช้คำนวณคะแนนเต็มที่แต่ละบริษัทควรจะได้รับ

1.6 คำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

$$\text{ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (INDEX)} = \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท}}{\text{คะแนนรวมสูงสุดสำหรับรายการที่จำเป็นต้องเปิดเผย}}$$

โดยคะแนนรวมสูงสุดสำหรับรายการที่จำเป็นต้องเปิดเผย จะไม่รวมรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัท (Not Applicable: n/a) โดยรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทพิจารณาจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแต่ละบริษัท โดยที่ $0 \leq \text{INDEX} \leq 1$ และจะไม่นับซ้ำรายการที่เปิดเผยมากกว่า 1 ครั้ง หรือเปิดเผยหลายแหล่งข้อมูล โดยตัวอย่างการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม แสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงตัวอย่างการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	
ขั้นตอนที่ 1	<p>คำนวณคะแนนรวมสูงสุดสำหรับรายการที่จำเป็นต้องเปิดเผยโดยอ่านลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เพื่อให้ทราบว่าบริษัทดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมในเรื่องใด เพื่อคำนวณคะแนนเต็มที่บริษัทควรได้รับ ซึ่งเท่ากับ</p> <p style="text-align: center;"><i>ผลรวมของ (รายการที่ควรเปิดเผย x น้ำหนักความสำคัญของแต่ละรายการ)</i></p> <p>รายการที่ควรเปิดเผย คือ รายการที่กิจการควรเปิดเผยตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ</p>
ขั้นตอนที่ 2	<p>คำนวณคะแนนรวมทั้งหมดจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ซึ่งเท่ากับ</p> <p style="text-align: center;"><i>ผลรวมของ (คะแนนสำหรับการเปิดเผย x น้ำหนักความสำคัญของแต่ละหัวข้อ x น้ำหนักของสื่อที่เปิดเผย)</i></p> <p>คะแนนสำหรับการเปิดเผย คือ ถ้าเปิดเผย = 1 ไม่เปิดเผย = 0</p> <p><u>ตัวอย่าง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - บริษัท ก เปิดเผยข้อ 1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการซึ่งมีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 1.46 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีซึ่งมีน้ำหนักเท่ากับ 1 จะได้รับคะแนนในข้อ 1.1 เท่ากับ $1 \times 1.46 \times 1 = 1.46$ - บริษัท ข เปิดเผยข้อ 3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งมีคะแนนความสำคัญเท่ากับ 0.7 ในเว็บไซต์ของบริษัทซึ่งมีน้ำหนักเท่ากับ 0.8 จะได้รับคะแนนในข้อ 3.1 เท่ากับ $1 \times 0.7 \times 0.8 = 0.56$ <p>จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ระดับความสำคัญของแต่ละหัวข้อ และน้ำหนักของสื่อที่เปิดเผยจะมีผลกระทบต่อคะแนนในแต่ละรายการ หลังจากคำนวณคะแนนของแต่ละรายการแล้ว เมื่อนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันจะได้คะแนนรวมทั้งหมดจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท</p>

ขั้นตอนการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม	
ขั้นตอนที่ 3	คำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูล โดยคำนวณจาก คะแนนรวมทั้งหมดจากการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท (ขั้นตอนที่ 2) คะแนนรวมสูงสุดสำหรับรายการที่จำเป็นต้องเปิดเผย (ขั้นตอนที่ 1)

2. ผลการดำเนินงานทางการเงิน (ECOPERF)

ผลการดำเนินงานทางการเงินวัดค่าตัวแปรจากอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์เฉลี่ย 3 ปี โดยรวบรวมข้อมูลกำไรสุทธิและสินทรัพย์รวม จากฐานข้อมูล Set Smart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น (SHARE)

ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น วัดค่าจากสัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นมากกว่า 10% รวมทั้งเครือข่าย และหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร โดยเก็บข้อมูลสัดส่วนของผู้ถือหุ้นจากฐานข้อมูล Set Smart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ (CREDIT)

ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ วัดค่าตัวแปรจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยรวบรวมข้อมูลหนี้สินรวมและส่วนของผู้ถือหุ้น จากฐานข้อมูล Set Smart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม (AWARDS)

รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมวัดค่าจากคะแนนรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและประเภทรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่บริษัทได้รับ จากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานประจำปี รายงานด้านสิ่งแวดล้อม และเว็บไซต์ของบริษัท หลังจากนั้นนำจำนวนรางวัลแต่ละประเภทที่ได้คูณกับน้ำหนักสำหรับรางวัลแต่ละประเภท ซึ่งน้ำหนักสำหรับรางวัลแต่ละประเภทได้จากการส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมจากสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (น้ำหนักสำหรับรางวัลแต่ละประเภทดูภาคผนวก ข ตารางที่ 3)

6. ขนาดบริษัท (SIZE)

ขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม โดยวัดค่าจาก Natural Logarithm ของยอดสินทรัพย์รวม สาเหตุที่ใช้ Logarithm นั้น เนื่องจากค่าของตัวแปรมีความแตกต่างจากค่าของตัวแปรอื่น ๆ เป็นอย่างมาก โดยรวบรวมข้อมูลสินทรัพย์รวมจากฐานข้อมูล Set Smart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

7. กลุ่มอุตสาหกรรม (IND)

การเก็บข้อมูลกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น จะกำหนดเป็น Dummy Variable โดยอุตสาหกรรมการผลิตแบ่งเป็น 6 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี อุตสาหกรรมบริการแบ่งเป็น 6 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มพาณิชย์ กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ กลุ่มการแพทย์ กลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยว กลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ และกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาประกอบด้วย 2 แบบจำลอง ซึ่งใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยจำนวน 12 สมมติฐาน ดังนี้

แบบจำลองที่ 1

$$DISC = \beta_0 + \beta_1 ECOPERF + \beta_2 SHARE + \beta_3 CREDIT + \beta_4 AWARDS + \beta_5 SIZE + \beta_6 IND + e$$

แบบจำลองที่ 1 จะใช้สำหรับศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ ใช้ทดสอบสมมติฐานต่อไปนี้

1. ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0a : \beta_1 \leq 0$$

$$H1a : \beta_1 > 0$$

2. ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0b : \beta_2 \leq 0$$

$$H1b : \beta_2 > 0$$

3. ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0c : \beta_3 \leq 0$$

$$H1c : \beta_3 > 0$$

4. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
ของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0d : \beta_4 \leq 0$$

$$H1d : \beta_4 > 0$$

5. ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0e : \beta_1 \leq 0$$

$$H1e : \beta_1 > 0$$

6. ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0f : \beta_2 \leq 0$$

$$H1f : \beta_2 > 0$$

7. ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0g : \beta_3 \leq 0$$

$$H1g : \beta_3 > 0$$

8. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม
ของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0h : \beta_4 \leq 0$$

$$H1h : \beta_4 > 0$$

แบบจำลองที่ 2

$$\text{DISC} = \beta_0 + \beta_1 \text{ECOPERF} + \beta_2 \text{SHARE} + \beta_3 \text{CREDIT} + \beta_4 \text{AWARDS} + \beta_5 \text{SIZE} + \beta_6 d + \beta_7 \text{ECOPERF} \times d + \beta_8 \text{SHARE} \times d + \beta_9 \text{CREDIT} \times d + \beta_{10} \text{AWARDS} \times d + \beta_{11} \text{SIZE} \times d + e$$

โดยกำหนดให้

$d = 1$ (บริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต)

$d = 0$ (บริษัทในอุตสาหกรรมบริการ)

แบบจำลองที่ 2 จะใช้สำหรับเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัย ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ใช้ทดสอบสมมติฐานต่อไปนี้

9. อิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0i : \beta_7 = 0$$

$$H1i : \beta_7 \neq 0$$

10. อิทธิพลของความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0j : \beta_8 = 0$$

$$H1j : \beta_8 \neq 0$$

11. อิทธิพลของความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0k : \beta_9 = 0$$

$$H1k : \beta_9 \neq 0$$

12. อิทธิพลของรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0l : \beta_{10} = 0$$

$$H1l : \beta_{10} \neq 0$$

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) และในการประมวลผลข้อมูลจะใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic package for social sciences หรือ SPSS) ช่วยในการวิเคราะห์

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

จะใช้ในการสรุปผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม และขนาดของบริษัท โดยแยกเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ และอธิบายว่ากลุ่มข้อมูลดังกล่าวมีความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และการกระจายตัว (Standard Deviation) เป็นเท่าใด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

จะใช้เพื่อการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งเทคนิคสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระว่ามีความสัมพันธ์กันจนเกิดปัญหา Multicollinearity หรือไม่ นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานจะทำการทดสอบสัมประสิทธิ์ของความถดถอยในแต่ละตัวแปรที่ทำการศึกษา โดยการใช้สถิติทดสอบ t -test จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) มีดังนี้

2.1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร ว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ ซึ่งการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะสามารถวิเคราะห์ได้ถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งสัญลักษณ์ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เป็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ r โดยค่า r จะไม่มีหน่วย จะมีค่าสูงสุดเป็น 1 และต่ำสุดเป็น -1

ความหมายของค่า r

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน เช่น ถ้าตัวแปร X เพิ่ม ตัวแปร Y ลด
2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เช่น ถ้าตัวแปร X เพิ่ม ตัวแปร Y เพิ่ม
3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากและทิศทางเดียวกัน
4. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากและทิศทางตรงกันข้าม
5. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันน้อย
6. ค่า r เท่ากับ 0 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Pearson Correlation โดยถ้าค่า Pearson Correlation มากกว่า 0.5 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมาก (เข้าใกล้ 1 หรือ -1) ซึ่งถ้าเกิดขึ้นระหว่างตัวแปรอิสระจะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยที่จะทำในขั้นตอนถัดไป

2.2 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประมาณหรือพยากรณ์ค่าของตัวแปรตาม (Dependent Variable) จากตัวแปรอิสระอื่น ๆ (Independent Variable) ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่ต้องการพยากรณ์ โดยจะต้องมีการกำหนดหรือทราบค่าตัวแปรอิสระล่วงหน้า ซึ่งแสดงในรูปสมการถดถอย ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + \dots + b_kx_k + \varepsilon$$

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบคือ การวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัว กับตัวแปรอิสระ 1 ตัว การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัว กับตัวแปร

อิสระหลาย ๆ ตัว นอกจากนี้ ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะต้องทำการตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ดังนี้

- 2.2.1 ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์
- 2.2.2 ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ
- 2.2.3 ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระจากกัน
- 2.2.4 ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า
- 2.2.5 ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน

เมื่อตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้ว จึงวิเคราะห์ผลโดยพิจารณาจากตาราง ดังนี้

1. สถิติทดสอบ F (F-value และ Sig. F) เป็นการทดสอบว่าตัวแปรตามจะขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ซึ่งถ้ายอมรับสมมติฐานในขั้นนี้ ก็จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในขั้นต่อไป (โดยทั่วไป ค่า Sig. F ต้องน้อยกว่า 0.05)

2. ค่า R เป็นค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม

3. ค่า Adjusted R^2 คือค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ หมายถึงตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้กี่เปอร์เซ็นต์ ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจจากค่า Adjusted R^2 ไม่ใช่จากค่า R^2 เพราะเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอยจะทำให้ค่า R^2 มากขึ้นทั้งที่ตัวแปรอิสระที่เพิ่มขึ้นอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามก็ได้ จึงมีการปรับค่า R^2 ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น คือค่า Adjusted R^2

4. สถิติทดสอบ t (t-value และ Sig. t) เป็นการทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวนั้น ๆ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ (โดยทั่วไปค่า Sig. t ต้องน้อยกว่า 0.05)

5. ค่า B คือค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบจำลองที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 3 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยจะแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ส่วนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติพรรณนาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นเพื่อสรุปลักษณะโดยทั่วไปของข้อมูล ในรูปของการแจกแจงความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะโดยทั่วไปของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม แสดงในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจำแนกตามอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม	จำนวน ตัวอย่าง	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม			
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วน เบี่ยงเบน
อุตสาหกรรมการผลิต					
ทรัพยากร	13	0.5402	0.2617	0.8601	0.2109
วัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	37	0.3300	0	0.8440	0.2365
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	52	0.2540	0	0.9683	0.2305
ธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	38	0.2343	0	0.6130	0.1489
เทคโนโลยี	17	0.2310	0	0.4735	0.1593
สินค้าอุปโภคบริโภค	33	0.2285	0	0.7223	0.2122
อุตสาหกรรมบริการ					
การแพทย์	12	0.1874	0	0.5581	0.1597
ขนส่งและโลจิสติกส์	11	0.1544	0	0.4467	0.1529
พาณิชย์	9	0.1527	0	0.4396	0.1640
โรงแรมและบริการท่องเที่ยว	11	0.1432	0	0.4812	0.1496
การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	8	0.0445	0	0.1827	0.0734
บันเทิงและสันทนาการ	5	0.0399	0	0.0780	0.0373

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เมื่อนำค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ในส่วนของอุตสาหกรรมการผลิต บริษัทในกลุ่มทรัพยากรเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด โดยเปิดเผยรายละเอียดถึงร้อยละ 54.02 ของรายละเอียดทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผย รองลงมาคือ บริษัทในกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และเทคโนโลยี โดยมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 33.00 25.40 23.43 และ 23.10 ตามลำดับ ส่วนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพน้อยที่สุดของอุตสาหกรรมการผลิต คือบริษัทในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเปิดเผยรายละเอียดร้อยละ 22.85 ของรายละเอียดทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผย

ส่วนบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ บริษัทในกลุ่มการแพทย์สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด โดยเปิดเผยรายละเอียดร้อยละ 18.74 ของรายละเอียดทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผย รองลงมาคือ บริษัทในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ พาณิชยกรรมและบริการท่องเที่ยวและการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ โดยมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 15.44 15.27 14.32 และ 4.45 ตามลำดับ ส่วนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพน้อยที่สุดของอุตสาหกรรมบริการ คือบริษัทในกลุ่มบันเทิงและสันทนาการ โดยเปิดเผยรายละเอียดร้อยละ 3.99 ของรายละเอียดทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผย

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่ากลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากกว่ากลุ่มอื่น โดยคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมมีขอบเขตตั้งแต่ร้อยละ 0-0.84 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และสร้างมีขอบเขตตั้งแต่ร้อยละ 0-0.97 และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติมีขอบเขตตั้งแต่ร้อยละ 0.26-0.86 จึงแสดงให้เห็นว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันสูงมากใน 3 อุตสาหกรรมดังกล่าว กล่าวคือ บางบริษัทไม่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเลยในขณะที่บางบริษัทเปิดเผยข้อมูลสูงมากเกือบ 100%

ในส่วนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการที่เปิดเผย ที่แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายการมีค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดเป็นเท่าใด แสดงในตารางที่ 4.2 และ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 สถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการที่เปิดเผยของ
อุตสาหกรรมการผลิต

รายการ	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.66	0	1
2. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.62	0	1
3. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.40	0	1
4. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.35	0	1
5. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม	0.35	0	0.98
6. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	0.33	0	1
7. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.30	0	1
8. การกล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน	0.28	0	1
9. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.26	0	1
10. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	0.22	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.22	0	1
12. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.22	0	1
13. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
15. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม	0.12	0	1
16. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.12	0	1
17. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.08	0	1
18. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.07	0	1
19. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.004	0	0.33
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 4.2 พบว่า เมื่อนำค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งแยกวิเคราะห์แต่ละรายการมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ในส่วนของอุตสาหกรรมการผลิต การเปิดเผยข้อมูลแต่ละรายการมีขอบเขตตั้งแต่ไม่เปิดเผยรายการนั้น ๆ เลย (ค่าต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 0) ไปจนถึงเปิดเผยรายการนั้นได้ครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดที่ควรเปิดเผย (ค่าสูงสุดมีค่าเท่ากับ 1)

เมื่อพิจารณาแต่ละหัวข้อพบว่า รายการต่าง ๆ มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกันมาก โดยรายการที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสูงสุด 5 อันดับแรก จำนวน 6 รายการ ได้แก่

1. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.66 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
2. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.62 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
3. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.40 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
4. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.35 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
5. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.35 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.98)
6. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)

จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตส่วนใหญ่ทราบว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และบางบริษัทเปิดเผยนโยบายสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ISO 14001 อย่างไรก็ตามการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำตามนโยบายที่ตั้งไว้และการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.35 ทั้ง 2 รายการ) อีกเรื่องหนึ่งที่บริษัทค่อนข้างให้ความสำคัญคือทำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล

อย่างไรก็ตาม ค่าต่ำสุดของทุกรายการมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 0 แสดงให้เห็นว่าบริษัทในอุตสาหกรรมผลิตบางบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบางรายการ และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบข้อเท็จจริงว่าบางบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลยสักรายการเดียว

เมื่อพิจารณารายการที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำที่สุด (รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.10) พบว่า มีจำนวน 4 รายการ ได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0)
2. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.004)
3. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.07)
4. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.08)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากรายการย่อยทุกรายการของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต ตามภาคผนวก ง ตารางที่ 1 สังเกตได้ว่าบริษัทจะไม่เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในอนาคตไม่ว่าจะเป็นเรื่องวงจรผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม การวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย การวางแผนด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงกฎหมายที่จะบังคับใช้กับกิจการในอนาคต ทำให้อาจสรุปได้ว่าบริษัทจะเปิดเผยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการในปัจจุบันเท่านั้น

หมายเหตุ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจำแนกตามรายการทั้งหมดที่เปิดเผย (แยกตามรายการย่อย) ของกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และวัสดุก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี แสดงไว้ในภาคผนวก ง ตารางที่ 2-7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 สถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการที่เปิดเผยของ
อุตสาหกรรมบริการ

รายการ	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.42	0	1
2. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.29	0	1
3. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	0.20	0	1
4. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม	0.19	0	0.75
5. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	0.18	0	0.67
6. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.16	0	1
7. การกล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน	0.16	0	1
8. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.13	0	1
9. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.13	0	1
10. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.11	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.07	0	1
13. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม	0.05	0	0.8
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.05	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.04	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.04	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.02	0	1
18. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.01	0	0.25
19. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 4.3 พบว่า เมื่อนำค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งแยกวิเคราะห์แต่ละรายการมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ในส่วนของอุตสาหกรรมบริการ การเปิดเผยข้อมูลแต่ละรายการมีขอบเขตตั้งแต่ไม่เปิดเผยรายการนั้น ๆ เลย (ค่าต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 0) ไปจนถึงเปิดเผยรายการนั้นได้ครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดที่ควรเปิดเผย (ค่าสูงสุดมีค่าเท่ากับ 1)

เมื่อพิจารณาแต่ละหัวข้อพบว่า รายการต่าง ๆ มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกันมาก โดยรายการที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.42 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
2. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.29 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
3. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1)
4. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.19 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.75)
5. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.18 ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.67)

จากผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าบริษัทในอุตสาหกรรมบริการส่วนใหญ่มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและทราบว่า การดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการเกี่ยวกับการลดมลพิษ (หากพิจารณารายการย่อยตามภาคผนวก ง ตารางที่ 8 จะพบว่าบริษัทเน้นการดำเนินการเพื่อลดมลพิษในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียและการทำลายขยะเป็นพิเศษ) และค่อนข้างให้ความสำคัญกับการทำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล

อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของทุกรายการมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมไม่ถึง 0.5 (ไม่ถึงครึ่ง) และทุกรายการมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 แสดงให้เห็นว่าบริษัทในอุตสาหกรรมบริการบางบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบางรายการ และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบข้อเท็จจริงว่าบางบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเลยสักรายการเดียว

เมื่อพิจารณารายการที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำที่สุด (รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.10) พบว่า มีจำนวนมากถึง 10 รายการ ได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0)
2. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0)
3. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.01)
4. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.02)
5. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.04)
6. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics) (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.04)
7. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.05)
8. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.05)
9. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.07)
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.09)

สังเกตได้ว่าบริษัทในอุตสาหกรรมบริการมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตเป็นอย่างมาก โดยมีรายการที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำที่สุดถึง 10 รายการ อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 อุตสาหกรรมมีสิ่งที่เหมือนกันคือจะไม่เปิดเผยข้อมูลเรื่องวงจรผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม การวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย การวางแผนด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงกฎหมายที่จะบังคับใช้กับกิจการในอนาคต

หมายเหตุ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจำแนกตามรายการทั้งหมดที่เปิดเผย (แยกตามรายการย่อย) ของกลุ่มพาณิชย์ กลุ่มบันเทิงและสันทนาการ กลุ่มการแพทย์ กลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยว กลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ และกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ แสดงไว้ในภาคผนวก ง ตารางที่ 9-14 ตามลำดับ

ลักษณะโดยทั่วไปของตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ซึ่งแสดงในรูปของค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 สถิติเชิงพรรณนาของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ผลการดำเนินงานทางการเงิน อิทธิพลของผู้ถือหุ้น อิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วน	
				เบี่ยงเบน	
ตัวแปรตาม					
DISC	ดัชนีวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรม การผลิต	0.2779	0	0.9683	0.2199
	ดัชนีวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรม บริการ	0.1331	0	0.5581	0.1445
ตัวแปรอิสระ					
อุตสาหกรรมการผลิต					
ECOPERF	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 3 ปี	0.1713	-0.2265	13.9147	1.0328
SHARE	สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ถือหุ้น มากกว่า 10 %	58.1735	0	99.5700	21.9851
CREDIT	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	1.2332	0.0167	16.5249	1.8861
AWARDS	คะแนนรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม	4.9812	0	88.8000	11.8741
อุตสาหกรรมบริการ					
ECOPERF	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 3 ปี	0.0883	-0.2381	0.5670	0.1130
SHARE	สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ถือหุ้น มากกว่า 10 %	59.6313	0	98.2200	24.3041
CREDIT	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	1.1649	0.0054	12.4358	1.8277
AWARDS	คะแนนรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม	2.7964	0	31.8000	6.8571

จากตารางที่ 4.4 เมื่อพิจารณาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตพบว่า มีขอบเขตค่อนข้างกว้าง ตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึง 96.83 แต่โดยเฉลี่ยบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมในรายละเอียดคิดเป็นร้อยละ 27.79 ของรายละเอียดทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผย ในส่วนของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการพบว่า มีขอบเขตตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึง 55.81 และโดยเฉลี่ยบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมในรายละเอียดคิดเป็นร้อยละ 13.31 ของรายละเอียดทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผย

ผลการดำเนินงานทางการเงิน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 3 ปี ในอุตสาหกรรมการผลิตพบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.23 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 13.91 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.17 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ส่วนในอุตสาหกรรมบริการพบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.24 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.57 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.09 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย

ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น วัดค่าจากสัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ถือหุ้นมากกว่า 10% ในอุตสาหกรรมการผลิตพบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 99.57 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด โดยเฉลี่ยมีอัตราการกระจุกตัวสูงถึงร้อยละ 58.17 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ส่วนในอุตสาหกรรมบริการพบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 98.22 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด โดยเฉลี่ยมีอัตราการกระจุกตัวสูงถึงร้อยละ 59.63 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด นอกจากนี้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ข้อสังเกตว่าบริษัทที่มีอัตราการกระจุกตัวสูง ส่วนใหญ่มักเกิดจากการถือหุ้นของบริษัทในเครือ ผู้ก่อตั้งและเครือญาติ ผู้บริหารและเครือญาติ ซึ่งจะส่งผลให้อำนาจในการควบคุมบริษัทไม่ได้กระจายไปให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ แต่อำนาจเกินกว่าครึ่งหนึ่งจะเป็นของกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คนที่มีความสัมพันธ์กับบริษัท

ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ วัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ในอุตสาหกรรมการผลิตพบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.02 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าสูงสุดอยู่ที่ 16.52 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.23 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น ส่วนในอุตสาหกรรมบริการพบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.01 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าสูงสุดอยู่ที่ 12.44 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.16 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น

รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม วัดค่าจากคะแนนรวมที่แต่ละบริษัทได้รับ ในอุตสาหกรรมการผลิตพบว่า มีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน สูงสุดอยู่ที่ 88.80 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 4.98

คะแนน ส่วนในอุตสาหกรรมบริการพบว่ามีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน สูงสุดอยู่ที่ 31.80 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 2.80 คะแนน

ลักษณะของตัวแปรควบคุมขนาดของบริษัท แสดงโดยแยกเป็นแต่ละระดับของสินทรัพย์รวม แสดงในตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 สถิติเชิงพรรณนาของขนาดบริษัท (วัดค่าจากสินทรัพย์รวม)

หน่วย : ล้านบาท	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
อุตสาหกรรมการผลิต			
< 10,000	156	82.11	82.11
10,001 – 50,000	27	14.21	96.32
50,001 – 100,000	4	2.11	98.42
> 100,000	3	1.58	100.00
รวม	190		
อุตสาหกรรมบริการ			
< 10,000	44	78.57	78.57
10,001 – 50,000	11	19.64	98.21
50,001 – 100,000	0	0.00	98.21
> 100,000	1	1.79	100.00
รวม	56		

จากตารางที่ 4.5 พบว่าขนาดของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต ที่มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท มีจำนวน 156 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 82.11 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และมีบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมสูงกว่า 10,000 ล้านบาท มีจำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 1.58 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต บริษัทในอุตสาหกรรมบริการ ที่มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท มีจำนวน 44 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 78.57 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และมีบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมสูงกว่า 10,000 ล้านบาท มีจำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 1.79 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ในส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรม (ภาคผนวก จ ตารางที่ 1) พบว่าในอุตสาหกรรมการผลิต กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวนตัวอย่างมากที่สุด จำนวน 52 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 27.37 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และกลุ่มทรัพยากรมีจำนวนตัวอย่างน้อยที่สุด

จำนวน 13 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.84 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต บริษัทในอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มการแพทย์มีจำนวนตัวอย่างมากที่สุดจำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 21.43 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มบันเทิงและสันทนาการมีจำนวนตัวอย่างน้อยที่สุดจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 8.93 จากตัวอย่างในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ส่วนที่ 2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

สถิติเชิงอนุมานเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงเพื่อสรุปถึงลักษณะของประชากร โดยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมานในการศึกษาจะใช้ 2 เทคนิค คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Regression Analysis)

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามีความสัมพันธ์มากหรือน้อยเพียงใด และมีความสัมพันธ์ในทิศทางใด และเพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงหรือไม่ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ที่แสดงในตารางที่ 4.6 และ ตารางที่ 4.7 พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดมีความสัมพันธ์กันมากกว่า 0.5 (พิจารณาจากค่า Pearson Correlation) จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

	<i>MDISC</i>	<i>ECOPERF</i>	<i>SHARE</i>	<i>CREDIT</i>	<i>AWARDS</i>	<i>SIZE</i>
<i>MDISC</i>						
Pearson Correlation	1					
Sig. (2-tailed)	.					
<i>ECOPERF</i>						
Pearson Correlation	-0.090	1				
Sig. (2-tailed)	0.217	.				
<i>SHARE</i>						
Pearson Correlation	-0.090	-0.125	1			
Sig. (2-tailed)	0.219	0.086	.			
<i>CREDIT</i>						
Pearson Correlation	-0.085	-0.019	-0.048	1		
Sig. (2-tailed)	0.246	0.799	0.510	.		
<i>AWARDS</i>						
Pearson Correlation	0.548**	-0.037	-0.079	0.017	1	
Sig. (2-tailed)	0.000	0.617	0.281	0.811	.	
<i>SIZE</i>						
Pearson Correlation	0.452**	0.097	-0.194**	0.067	0.449**	1
Sig. (2-tailed)	0.000	0.184	0.007	0.358	0.000	.

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.6 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง 2 คู่ แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก สันเกตจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกคู่มีค่าน้อยกว่า 0.5 และจะไม่มีผลกระทบที่รุนแรงในการตีความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ นอกจากนี้ยังพบว่ารางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในระดับนัยสำคัญ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ($AWARDS = 0.548$) และขนาดของกิจการซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในระดับนัยสำคัญ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ($SIZE = 0.452$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

	<i>SDISC</i>	<i>ECOPERF</i>	<i>SHARE</i>	<i>CREDIT</i>	<i>AWARDS</i>	<i>SIZE</i>
<i>SDISC</i>						
Pearson Correlation	1					
Sig. (2-tailed)	.					
<i>ECOPERF</i>						
Pearson Correlation	-0.073	1				
Sig. (2-tailed)	0.593	.				
<i>SHARE</i>						
Pearson Correlation	0.102	0.093	1			
Sig. (2-tailed)	0.456	0.495	.			
<i>CREDIT</i>						
Pearson Correlation	-0.120	-0.177	-0.159	1		
Sig. (2-tailed)	0.377	0.193	0.242	.		
<i>AWARDS</i>						
Pearson Correlation	0.340*	-0.095	0.046	-0.076	1	
Sig. (2-tailed)	0.010	0.487	0.738	0.579	.	
<i>SIZE</i>						
Pearson Correlation	0.383**	0.073	-0.017	0.073	0.235	1
Sig. (2-tailed)	0.004	0.591	0.902	0.594	0.082	.

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.7 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันเอง นอกจากนี้ยังพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($AWARDS = 0.340$) และขนาดของกิจการซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ($SIZE = 0.383$)

หมายเหตุ : เนื่องจากตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรม (IND) เป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม (Dummy Variable) จึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ แต่อย่างไรก็ตามจะไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากลักษณะของข้อมูลเชิงกลุ่มและข้อมูลเชิงปริมาณมีลักษณะแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis)

การวิเคราะห์ความถดถอยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประมาณหรือพยากรณ์ค่าของตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามดังกล่าว ในการศึกษาที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวแปร ดังนั้น จะใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยหลังจากที่ทำการตรวจสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้ว จะนำข้อมูลตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรควบคุม มาทำการวิเคราะห์ความถดถอยเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอย แสดงในตารางที่ 4.8 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต โดยมีขนาดของบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย				Collinearity Statistics	
		B	Beta	t- value	Sig. t	Tolerance	VIF
1	Constant	-0.339		-1.705	0.090		
2	ECOPERF	-0.02	-0.096	-1.643	0.102	0.961	1.041
3	SHARE	-0.0003	-0.032	-0.521	0.603	0.871	1.148
4	CREDIT	-0.01	-0.096	-1.658	0.099	0.980	1.021
5	AWARDS	0.0068	0.368	5.472	0.000**	0.730	1.371
6	SIZE	0.048	0.289	3.998	0.000**	0.630	1.588
7	AGRO	-0.101	-0.185	-1.662	0.098	0.267	3.749
8	CONSUMP	-0.106	-0.183	-1.705	0.090	0.286	3.501
9	INDUS	-0.05	-0.084	-0.775	0.439	0.279	3.584
10	PROPCON	-0.133	-0.270	-2.357	0.020**	0.250	3.998
11	TECH	-0.152	-0.198	-2.280	0.024**	0.436	2.293

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

F-value = 12.472

Sig. F = 0.000

R = 0.641

Adjusted R² = 0.378

Durbin-Watson = 2.096

จากตารางที่ 4.8 ค่าสถิติทดสอบ F เป็นการทดสอบว่าตัวแปรตามจะขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ซึ่งถ้ายอมรับสมมติฐานในขั้นนี้ ก็จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในขั้นต่อไป แบบจำลองโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) จากผลการทดสอบทำให้ยอมรับสมมติฐานดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

H1a : ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0a : \beta_1 \leq 0$$

$$H1a : \beta_1 > 0$$

จากตารางที่ 4.8 พบว่าค่า Sig t = 0.102 > 0.05 จึงยอมรับ H0a นั่นคือ $\beta_1 \leq 0$ กล่าวคือ ผลการดำเนินงานทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1b : ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0b : \beta_2 \leq 0$$

$$H1b : \beta_2 > 0$$

จากตารางที่ 4.8 พบว่าค่า Sig t = 0.603 > 0.05 จึงยอมรับ H0b นั่นคือ $\beta_2 \leq 0$ กล่าวคือ ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1c : ความมีอิทธิพลของเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0c : \beta_3 \leq 0$$

$$H1c : \beta_3 > 0$$

จากตารางที่ 4.8 พบว่าค่า Sig t = 0.099 > 0.05 จึงยอมรับ H0c นั่นคือ $\beta_3 \leq 0$ กล่าวคือ ความมีอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1d : รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต

$$H0d : \beta_4 \leq 0$$

$$H1d : \beta_4 > 0$$

จากตารางที่ 4.8 พบว่าค่า Sig t = 0.000 < 0.05 จึงปฏิเสธ H0d นั่นคือ $\beta_4 > 0$ กล่าวคือรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0068 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุม

ขนาดบริษัท

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ขนาดบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.000) ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.048 ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดไว้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีความพร้อมมากกว่าในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

กลุ่มอุตสาหกรรม

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอย่างมีนัยสำคัญ (p-value < 0.05) (ได้แก่ กลุ่มอาหารรมควันและก่อสร้าง และกลุ่มเทคโนโลยี) ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดไว้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันย่อมมีลักษณะการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

สำหรับตัวแปรอ้างอิง (Reference Category) ของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มทรัพยากรเป็นตัวแปรอ้างอิง เนื่องจากกลุ่มทรัพยากรมีการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในอุตสาหกรรมผลิต ดังนั้น ค่าที่ได้จากอุตสาหกรรมอื่นจะนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มทรัพยากรในลักษณะมากกว่าหรือน้อยกว่า ดังนี้

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO) น้อยกว่ากลุ่มทรัพยากรอยู่ 0.101 แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.098)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (CONSUMP) น้อยกว่ากลุ่มทรัพยากรอยู่ 0.106 แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.090)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม (INDUS) น้อยกว่ากลุ่มทรัพยากรอยู่ 0.05 แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.439)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROPCON) น้อยกว่ากลุ่มทรัพยากรอยู่ 0.133 และความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.020)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเทคโนโลยี (TECH) น้อยกว่ากลุ่มทรัพยากรอยู่ 0.152 และความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.024)

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

จากตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตามเท่ากับ 0.641 โดยพิจารณาจากค่า R และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพิจารณาจากค่า Adjusted $R^2 = 0.378$ สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตได้ 37.80% ค่า Durbin-Watson เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งควรมีค่าอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 ซึ่งการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.096 แสดงว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน ค่า Tolerance ทั้งหมดมีค่ามากกว่า 0.1 และ ค่า VIF ทั้งหมดมีค่าต่ำกว่า 10 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน และผลของสมการถดถอยสามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมและตัวแปรควบคุมขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรอิสระอื่นมีความสัมพันธ์แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล โดยรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่แทนค่าด้วย AWARDS มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0068 และเมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท ที่แทนค่าด้วย SIZE มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอย แสดงในตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ โดยมีขนาดของบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย				Collinearity Statistics	
		B	Beta	t- value	Sig. t	Tolerance	VIF
1	Constant	-0.591		-2.846	0.007**		
2	ECOPERF	-0.154	-0.121	-1.048	0.300	0.925	1.081
3	SHARE	0.001	0.177	1.464	0.150	0.845	1.183
4	CREDIT	-0.02	-0.192	-1.612	0.114	0.865	1.156
5	AWARDS	0.0096	0.456	2.885	0.006**	0.492	2.034
6	SIZE	0.037	0.367	2.753	0.008**	0.693	1.443
7	COMM	0.115	0.294	1.631	0.110	0.378	2.645
8	ENTER	0.065	0.129	0.820	0.416	0.500	2.001
9	HEALTH	0.208	0.597	3.339	0.002**	0.385	2.601
10	PRINT	0.07	0.171	1.019	0.314	0.438	2.284
11	TRANS	0.169	0.468	2.446	0.018**	0.336	2.975

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

F-value = 3.632

Sig. F = 0.001

R = 0.668

Adjusted R² = 0.324

Durbin-Watson = 2.189

จากตารางที่ 4.9 แบบจำลองโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) สรุปได้ว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมบริการ ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

H1e : ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0e : \beta_1 \leq 0$$

$$H1e : \beta_1 > 0$$

จากตารางที่ 4.9 พบว่าค่า Sig t = 0.300 > 0.05 จึงยอมรับ H0e นั่นคือ $\beta_1 \leq 0$ กล่าวคือ ผลการดำเนินงานทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1f : ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0f : \beta_2 \leq 0$$

$$H1f : \beta_2 > 0$$

จากตารางที่ 4.9 พบว่าค่า Sig t = 0.150 > 0.05 จึงยอมรับ H0f นั่นคือ $\beta_2 \leq 0$ กล่าวคือ ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1g : ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0g : \beta_3 \leq 0$$

$$H1g : \beta_3 > 0$$

จากตารางที่ 4.9 พบว่าค่า Sig t = 0.114 > 0.05 จึงยอมรับ H0g นั่นคือ $\beta_3 \leq 0$ กล่าวคือ ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1h : รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ

$$H0h : \beta_4 \leq 0$$

$$H1h : \beta_4 > 0$$

จากตารางที่ 4.9 พบว่าค่า Sig t = 0.006 < 0.05 จึงปฏิเสธ H0h นั่นคือ $\beta_4 > 0$ กล่าวคือ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0096 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุม

ขนาดบริษัท

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า ขนาดบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.008) ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.037 ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดไว้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีความพร้อมมากกว่าในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

กลุ่มอุตสาหกรรม

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญ (p-value < 0.05) (ได้แก่ กลุ่มการแพทย์ และกลุ่มขนส่งและ โลจิสติกส์) ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดไว้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันย่อมมีลักษณะการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

สำหรับตัวแปรอ้างอิง (Reference Category) ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่ม โรงแรมและบริการท่องเที่ยวเป็นตัวแปรอ้างอิง (Reference Category) เนื่องจากกลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยวมีการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ในอุตสาหกรรมบริการ ดังนั้น ค่าที่ได้จากอุตสาหกรรมอื่นจะนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่ม โรงแรมและบริการท่องเที่ยวในลักษณะมากกว่าหรือน้อยกว่า ดังนี้

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มพาณิชย์ (COMM) มากกว่ากลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยวอยู่ 0.115 แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.110)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มบันเทิงและสันทนาการ (ENTER) มากกว่ากลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยวอยู่ 0.065 แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.416)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มการแพทย์ (HEALTH) มากกว่ากลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยวอยู่ 0.208 และความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.002)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ (PRINT) มากกว่ากลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยวอยู่ 0.07 แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.314)

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ (TRANS) มากกว่ากลุ่มโรงแรมและบริการท่องเที่ยวอยู่ 0.169 และความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (p-value = 0.018)

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

จากตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตามเท่ากับ 0.668 โดยพิจารณาจากค่า R และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพิจารณาจากค่า Adjusted $R^2 = 0.324$ สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมบริการได้ 32.40% ค่า Durbin-Watson เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งควรมีค่าอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 ซึ่งการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.189 แสดงว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน ค่า Tolerance ทั้งหมดมีค่ามากกว่า 0.1 และ ค่า VIF ทั้งหมดมีค่าต่ำกว่า 10 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน และผลของสมการถดถอยสามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมและตัวแปรควบคุมขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรอิสระอื่นมีความสัมพันธ์แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล โดยรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ที่แทนค่าด้วย AWARDS มีความสัมพันธ์ใน

ทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0096 และเมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมจะพบว่า ขนาดของบริษัท ที่แทนค่าด้วย SIZE มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอย แสดงในตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบความมีอิทธิพลของ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย		t- value	Sig. t
		B	Beta		
1	Constant	-0.412		-1.646	0.101
2	ECOPERF	-0.138	-0.586	-0.668	0.505
3	SHARE	0.00051	0.054	0.539	0.590
4	CREDIT	-0.01	-0.092	-0.822	0.412
5	AWARDS	0.0049	0.253	1.434	0.153
6	SIZE	0.035	0.223	2.136	0.034**
7	d	-0.005	-0.009	-0.015	0.988
8	ECOPERF*d	0.115	0.490	0.557	0.578
9	SHARE*d	-0.0007	-0.106	-0.658	0.511
10	CREDIT*d	-0.003	-0.022	-0.188	0.851
11	AWARDS*d	0.0028	0.141	0.782	0.435
12	SIZE*d	0.011	0.316	0.537	0.592

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

F-value = 15.004

Sig. F = 0.000

R = 0.643

Adjusted R² = 0.386

Durbin-Watson = 2.003

จากตารางที่ 4.10 แบบจำลองโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) ค่าสถิติดังกล่าวจะใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่ว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร จากผลการทดสอบทำให้ยอมรับสมมติฐานดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร อย่างไรก็ตามตัวแบบนี้จะใช้พิจารณาเฉพาะตัวแปรร่วม (Interaction) เพื่ออธิบายว่าอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวของ 2 อุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามแตกต่างกันอย่างเป็นนัยสำคัญหรือไม่

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

H1i : อิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0i : \beta_7 = 0$$

$$H1i : \beta_7 \neq 0$$

จากตารางที่ 4.10 พบว่าค่า Sig t = 0.578 > 0.05 จึงยอมรับ $H0i$ นั่นคือ $\beta_7 = 0$ กล่าวคือ อิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1j : อิทธิพลของควมมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0j : \beta_8 = 0$$

$$H1j : \beta_8 \neq 0$$

จากตารางที่ 4.10 พบว่าค่า Sig t = 0.511 > 0.05 จึงยอมรับ $H0j$ นั่นคือ $\beta_8 = 0$ กล่าวคือ อิทธิพลของควมมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1k : อิทธิพลของควมมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0k : \beta_9 = 0$$

$$H1k : \beta_9 \neq 0$$

จากตารางที่ 4.10 พบว่าค่า Sig t = 0.851 > 0.05 จึงยอมรับ H0k นั่นคือ $\beta_9 = 0$ กล่าวคือ อิทธิพลของควมมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H1l : อิทธิพลของรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการมีความแตกต่างกัน

$$H0l : \beta_{10} = 0$$

$$H1l : \beta_{10} \neq 0$$

จากตารางที่ 4.10 พบว่าค่า Sig t = 0.435 > 0.05 จึงยอมรับ H0l นั่นคือ $\beta_{10} = 0$ กล่าวคือ อิทธิพลของรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ทำให้สามารถสรุปทิศทางความสัมพันธ์ และผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย แสดงในตารางที่ 4.11 ดังนี้

ตารางที่ 4.11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	สมมติฐานการวิจัย	ทิศทางความสัมพันธ์	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1	ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต	ตรงกันข้าม (-)	ยอมรับ H0a (p-value > 0.05) ไม่มีความสัมพันธ์
2	ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต	ตรงกันข้าม (-)	ยอมรับ H0b (p-value > 0.05) ไม่มีความสัมพันธ์
3	ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต	ตรงกันข้าม (-)	ยอมรับ H0c (p-value > 0.05) ไม่มีความสัมพันธ์
4	รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิต	ทิศทางเดียวกัน (+)	ปฏิเสธ H0d (p-value < 0.05) มีความสัมพันธ์
5	ผลการดำเนินงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ	ตรงกันข้าม (-)	ยอมรับ H0e (p-value > 0.05) ไม่มีความสัมพันธ์
6	ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ	ทิศทางเดียวกัน (+)	ยอมรับ H0f (p-value > 0.05) ไม่มีความสัมพันธ์
7	ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ	ตรงกันข้าม (-)	ยอมรับ H0g (p-value > 0.05) ไม่มีความสัมพันธ์
8	รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ	ทิศทางเดียวกัน (+)	ปฏิเสธ H0h (p-value < 0.05) มีความสัมพันธ์

สมมติฐานที่	สมมติฐานการวิจัย	ทิศทาง ความสัมพันธ์	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
9	อิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีต่อ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท ในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรม บริการมีความแตกต่างกัน	n/a	ยอมรับ H0i (p-value > 0.05) ไม่แตกต่างกัน
10	อิทธิพลของควมมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีต่อ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท ในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรม บริการมีความแตกต่างกัน	n/a	ยอมรับ H0j (p-value > 0.05) ไม่แตกต่างกัน
11	อิทธิพลของควมมีอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท ในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรม บริการมีความแตกต่างกัน	n/a	ยอมรับ H0k (p-value > 0.05) ไม่แตกต่างกัน
12	อิทธิพลของรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท ในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรม บริการมีความแตกต่างกัน	n/a	ยอมรับ H0l (p-value > 0.05) ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของแต่ละปัจจัย ว่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่

ปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอาจได้รับผลกระทบจากตัวแปรอื่น ผู้วิจัยจึงนำขนาดบริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรม เข้ามาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการควบคุมในการศึกษาครั้งนี้

สำหรับรูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) รวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ และใช้กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2547 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตามที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 และผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัยคือ กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

แบบจำลองในงานวิจัยนี้มี 2 แบบจำลองที่ผู้วิจัยใช้ในศึกษา ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ โดยมีขนาดบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม

แบบจำลองที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้โปรแกรม SPSS for Windows เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยสถิติเชิงพรรณนาเป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปของความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการอธิบายผลการวิจัยในเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลของตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เพื่อใช้ในการอธิบายผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในส่วนของบทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอบทสรุปและอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ผลการวิเคราะห์สถิติขั้นพื้นฐาน และ (2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

1. ผลการวิเคราะห์สถิติขั้นพื้นฐาน

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม วัดค่าจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาข้อมูลตัวอย่างพบว่า ในส่วนของอุตสาหกรรมการผลิต บริษัทในกลุ่มทรัพยากรสามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มเทคโนโลยีตามลำดับ บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพน้อยที่สุดของอุตสาหกรรมผลิตคือกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค ส่วนบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ บริษัทในกลุ่มการแพทย์สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด รองลงมาคือบริษัทในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ พาณิชยกรรม และบริการท่องเที่ยว และการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพน้อยที่สุดของอุตสาหกรรมบริการ คือบริษัทในกลุ่มบันเทิงและสันทนาการ

บริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลดีกว่าบริษัทในอุตสาหกรรมบริการ อย่างไรก็ตาม ผลทางสถิติชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า บริษัทในอุตสาหกรรมผลิตค่อนข้างให้ความสำคัญในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากกว่าอุตสาหกรรมบริการ โดยอุตสาหกรรมผลิตจะมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.54 โดยบางบริษัทมีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสูงถึง 0.97 ในขณะที่อุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.04 - 0.19 และบริษัทที่มีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสูงที่สุดมีค่าเพียง 0.56 (ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลมีคะแนนเต็มเท่ากับ 1) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมผลิตแล้วจะเห็นมีความแตกต่างกัน

บริษัทในอุตสาหกรรมผลิตส่วนใหญ่ทราบว่า การดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นจากการเปิดเผยในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด นอกจากนี้มีการเปิดเผยนโยบายสิ่งแวดล้อม การทำตามนโยบายที่ตั้งไว้ การดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ส่วนรายการที่บริษัทในอุตสาหกรรมผลิตไม่เปิดเผยหรือเปิดเผยน้อยมากได้แก่ เรื่องวงจรผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม การวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย การวางแผนด้านการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงกฎหมายที่จะบังคับใช้กับกิจการในอนาคต ทำให้อาจสรุปได้ว่าบริษัทจะเปิดเผยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการในปัจจุบันเท่านั้น

บริษัทในอุตสาหกรรมบริการมีการเปิดเผยข้อมูลในบางรายการที่เหมือนกับอุตสาหกรรมผลิต โดยรายการที่บริษัทในอุตสาหกรรมบริการให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรกคือการเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือการเปิดเผยการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้ว่าบริษัทในอุตสาหกรรมบริการบางบริษัท (แต่ไม่ใช่ส่วนใหญ่) ทราบว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการดำเนินการเพื่อลดมลพิษในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียและการทำลายขยะเป็นพิเศษ การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและบริษัทปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บริษัทในอุตสาหกรรมบริการมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าบริษัทในอุตสาหกรรมผลิตเป็นอย่างมาก โดยมีรายการที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลต่ำที่สุดถึง 10 รายการ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยก

ต่างหาก การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณารายการที่ทั้ง 2 อุตสาหกรรมเปิดเผยมากที่สุดพบว่ามีคล้ายกันเป็นอย่างมาก คือ จะให้ความสำคัญในเรื่องของการเปิดเผยว่าบริษัทมีนโยบายหรือให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยว่าบริษัททราบว่า การดำเนินงานของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยว่าบริษัทรับทราบว่า มีกฎหมายหรือข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามรวมถึงการเปิดเผยว่าบริษัทได้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบข้อเท็จจริงว่าบริษัทส่วนใหญ่จะเน้นการเปิดเผยแบบนามธรรม คือเปิดเผยถึงความตั้งใจ การวางแผน การตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่ผู้วิจัยไม่ค่อยพบเปิดเผยข้อมูลที่เป็นรูปธรรมว่าบริษัทมีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง มีมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นตัวเลขเพื่อเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนเงินที่ต้องจ่ายเพื่อปฏิบัติตามแผนต่าง ๆ ซึ่งในส่วนนี้ตีความได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 คือจ่ายไปจริงแต่ไม่เปิดเผย และกรณีที่ 2 คือไม่มีการปฏิบัติตามนโยบายและแผนที่กล่าวไว้และไม่ได้จ่ายเงินเพื่อกระทำการใด ๆ จึงไม่มีข้อมูลให้เปิดเผย

ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจการเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้ง 2 อุตสาหกรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับการลดมลพิษในเรื่องเดียวกันคือ ให้ความสำคัญมากที่สุดเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย รองลงมาคือการกำจัดขยะ และการลดมลพิษทางอากาศ ตามลำดับ เนื่องจาก 3 เรื่องดังกล่าวมีข้อกำหนดทางกฎหมายที่ค่อนข้างเคร่งครัด จึงทำให้บริษัทส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามกฎหมายและเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้เพื่อลดการเพ่งเล็งจากหน่วยงานกำกับดูแล

โดยสรุปแล้วคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรมจะเน้นในส่วนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหลัก แต่ในเรื่องที่เป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับต่ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ไม่มีบริษัทใดเปิดเผยเลย บริษัทส่วนใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลวงจรผลิตภัณฑ์ในลักษณะของขั้นตอนการผลิตหรือในแบบการตลาด แต่จะไม่มีการวิเคราะห์ว่าแต่ละวงจรผลิตภัณฑ์นั้นก่อให้เกิดมลพิษอย่างไร มีวิธีจัดการกับมลพิษดังกล่าวอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแลที่ควรให้ความรู้

เพิ่มเติมในเรื่องนี้กับบริษัทต่าง ๆ เนื่องจากบริษัทต่าง ๆ ยังไม่ทราบแนวทางที่ควรปฏิบัติอย่างชัดเจน

ผลการดำเนินงานทางการเงิน วัดค่าตัวแปรจากอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์เฉลี่ย 3 ปีจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า อุตสาหกรรมการผลิต มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.23 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 13.91 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.17 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ส่วนในอุตสาหกรรมบริการ มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.24 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.57 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.09 เท่าของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย

ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น คำนวณจากสัดส่วนของกลุ่มของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (ถือหุ้นมากกว่า 10%) รวมทั้งเครือข่าย และหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า ในอุตสาหกรรมการผลิต มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 99.57 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด โดยเฉลี่ยมีอัตราการกระจุกตัวสูงถึงร้อยละ 58.17 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ส่วนในอุตสาหกรรมบริการมีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 98.22 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด โดยเฉลี่ยมีอัตราการกระจุกตัวสูงถึงร้อยละ 59.63 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด สาเหตุที่อัตราการกระจุกตัวของหุ้นสูง ส่วนใหญ่มักเกิดจากการถือหุ้นของบริษัทในเครือ ผู้ก่อตั้งและเครือข่าย ผู้บริหารและเครือข่าย ซึ่งจะส่งผลให้อำนาจในการควบคุมบริษัทไม่ได้กระจายไปให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ แต่อำนาจเกินกว่าครึ่งหนึ่งจะเป็นของกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คนที่มีความสัมพันธ์กับบริษัท

ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ วัดค่าตัวแปรจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ในอุตสาหกรรมการผลิต มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.02 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าสูงสุดอยู่ที่ 16.52 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.23 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น ส่วนในอุตสาหกรรมบริการ มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.01 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าสูงสุดอยู่ที่ 12.44 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.16 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น

รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม วัดค่าจากผลรวมของจำนวนรางวัลแต่ละประเภทที่ได้คูณกับน้ำหนักสำหรับรางวัลแต่ละประเภท ซึ่งได้จากการส่งแบบสอบถาม จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ในอุตสาหกรรมการผลิต มีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน สูงสุดอยู่ที่ 88.80 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 4.98 คะแนน ส่วนในอุตสาหกรรมบริการพบว่า มีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน สูงสุดอยู่ที่ 31.80 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 2.80 คะแนน

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้างต้น สามารถอธิบายถึงเหตุผลที่ปัจจัยต่าง ๆ มีผลกระทบหรือไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

ผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท อาจเป็นปัจจัยหนึ่ง que แสดงถึงการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม หากบริษัทมีผลการดำเนินงานทางการเงินที่ไม่ดี บริษัทจะเห็นความสำคัญของการทำกำไรมากกว่าการให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าบริษัทมีผลการดำเนินงานทางการเงินดี บริษัทจะมีความพร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกิจการ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าผลการดำเนินงานทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามงานวิจัยในอดีตตามเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ตามความเห็นของผู้วิจัยว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยอาจเกิดจากการให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารของแต่ละบริษัท หมายถึงถ้าผู้เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมก็จะจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยไม่คำนึงถึงว่าบริษัทจะมีกำไรหรือขาดทุน ในทางกลับกันถ้าผู้เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม ก็จะมุ่งเน้นที่จะทำกำไรเพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่าจะมีผลการดำเนินงานทางการเงินดี มีกำไรสูง แต่ก็ไม่ได้คิดที่จะจ่ายเงินเพื่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งบริษัทที่มีลักษณะดังกล่าวผู้วิจัยพบในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น แสดงถึงการที่ผู้ถือหุ้นสามารถกดดันให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพดีขึ้น โดยเมื่อมีการกระจายตัวของผู้ถือหุ้นมาก แสดงว่าบริษัทมีผู้ที่มีส่วนได้เสียมาก จึงทำให้เกิดแรงกดดันในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นเพื่อทำให้ทุกฝ่ายพอใจ แต่เมื่อใดก็ตามที่หุ้นมีการกระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จะทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลน้อยลง ผลการวิจัยพบว่า ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในประเทศไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต ตามความเห็นของผู้วิจัยคาดว่า ผู้ถือหุ้นในประเทศไทยทั้งผู้ถือหุ้นรายใหญ่และผู้ถือหุ้นรายย่อยไม่ให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม แต่จะเน้นในเรื่องผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเป็นหลัก จึงไม่มีแรงกดดันจากผู้ถือหุ้นให้บริษัทในประเทศไทยเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพได้ นอกจากนี้ทัศนคติของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารก็อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้วย คือไม่ว่าบริษัทจะมีการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่เพียงรายเดียว หรือมีการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นหลายราย ถ้าผู้เป็นเจ้าของให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม

ก็จะจัดให้มีกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ในทางตรงกันข้ามถึงแม้จะมีการกระจายตัวของหุ้นมากซึ่งแสดงว่าบริษัทมีผู้ที่มีส่วนได้เสียมาก แต่ถ้าผู้เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารไม่ให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมก็จะไม่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่นด้วยการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ อธิบายได้ว่าเจ้าหนี้เป็นหนึ่งในผู้ที่มีส่วนได้เสียของกิจการ ซึ่งให้ความสนใจกับผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการ และอาจพิจารณาถึงหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมในส่วนของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เจ้าหนี้จึงมีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของกิจการ ผลการวิจัยพบว่า ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภูมิตร เตชะมนตรีกุล (2540) ที่พบว่า ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ตามความเห็นของผู้วิจัยคาดว่า ในประเทศไทยการให้สินเชื่อกับเจ้าหนี้จะพิจารณาจากสภาพคล่องและความสามารถในการดำรงอยู่ของกิจการเป็นหลัก เจ้าหนี้ส่วนใหญ่จึงไม่พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมประกอบการตัดสินใจให้สินเชื่อ เจ้าหนี้จึงไม่สร้างแรงกดดันต่อบริษัทให้มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด ส่วนการวิจัยของ Neu และคนอื่น ๆ (1998) ที่กล่าวว่าเจ้าหนี้อาจพิจารณาถึงหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยพบข้อเท็จจริงจากการเก็บรวบรวมข้อมูลว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่มีหนี้สินเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เจ้าหนี้จะไม่พิจารณาหนี้สินเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีหนี้สินเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมให้พิจารณา

รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นกิจการให้มองเห็นความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การที่บริษัทได้รับรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมจะมีส่วนช่วยให้บริษัทพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในประเทศไทย และมีความสัมพันธ์เชิงบวก แสดงว่าเมื่อกิจการได้รับรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น ทั้งบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Deegan และ Gordon (1996) พบว่าบริษัทที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัลดังกล่าว และเป็นสิ่งที่กระตุ้นกิจการให้มองเห็นความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ในส่วนของการเปรียบเทียบอิทธิพลของแต่ละปัจจัย ว่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่ พบว่า ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % อิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงิน อิทธิพลของความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น อิทธิพลของความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และอิทธิพลของรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในส่วนของการเปรียบเทียบอิทธิพลของแต่ละปัจจัย ให้ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

อิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงินส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับผลการศึกษาคำสัมพันธ์พบว่ามีความสอดคล้องกัน เนื่องจากผลการดำเนินงานทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม สรุปได้ว่าระดับความมีอิทธิพลของผลการดำเนินงานทางการเงินอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันระหว่าง 2 อุตสาหกรรม และไม่มากพอที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม

อิทธิพลของความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับผลการศึกษาคำสัมพันธ์พบว่ามีความสอดคล้องกัน เนื่องจากความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม สรุปได้ว่าระดับความมีอิทธิพลของความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันระหว่าง 2 อุตสาหกรรม และไม่มากพอที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม

อิทธิพลของความมีอิทธิพลเจ้าหนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับผลการศึกษาคำสัมพันธ์พบว่ามีความสอดคล้องกัน เนื่องจากความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม สรุปได้ว่าระดับความมีอิทธิพลของความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันระหว่าง 2 อุตสาหกรรม และไม่มากพอที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม

อิทธิพลของรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับผลการศึกษความสัมพันธ์พบว่ามีความสอดคล้องกันเนื่องจากรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม สรุปได้ว่ารางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและระดับความมีอิทธิพลดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. ข้อมูลบางส่วนจากฐานข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาอาจมีความบกพร่องในรายละเอียด เช่น การปิดจุดศพนิยม และการปรับปรุงงบการเงินหลังจากเผยแพร่งบการเงินแล้ว แต่ในฐานข้อมูลยังไม่ได้ปรับปรุง เป็นต้น
2. กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมบางหัวข้อที่ไม่ได้อยู่ในการทบทวนวรรณกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่ารางวัลด้านสิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่จูงใจให้บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนหรือจูงใจให้บริษัทจดทะเบียนมีความสนใจที่จะเข้าร่วมประกวดหรือแสดงผลงานเพื่อให้ได้รับรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลทางอ้อมให้บริษัทเกิดความภาคภูมิใจในชื่อเสียงที่ดีและพยายามรักษาชื่อเสียงที่ดีดังกล่าวไว้ และเป็นแรงผลักดันให้บริษัทมีความมุ่งมั่นและมีความตั้งใจที่จะเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพดีขึ้นเรื่อย ๆ
2. ทำให้หน่วยงานกำกับดูแลทราบว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ตอบสนองต่อข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล โดยเมื่อพิจารณาจากการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ “การกล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ” และ “การดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ” บริษัทจดทะเบียนในทุกอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับรายการดังกล่าวเป็นอันดับแรก ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาครัฐบาลและหน่วยงานกำกับดูแลที่ออกกฎหมายหรือข้อบังคับให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตามเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ค่อนข้างมีบทบาทสำคัญต่อการแสดงออกในเรื่องสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน เนื่องจากการออก

กฎหมายหรือข้อบังคับส่วนใหญ่จะมีการกำหนดบทลงโทษควบคู่ไปด้วย ประกอบกับหากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่นที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทราบว่าบริษัทไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ อาจทำให้บริษัทถูกเพ่งเล็งจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มดังกล่าว ดังนั้น หากหน่วยงานกำกับดูแลต้องการเพิ่มคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนให้ดีขึ้น หน่วยงานกำกับดูแลจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการออกข้อบังคับเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตาม

3. ทำให้สภาวิชาชีพบัญชีทราบว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยยังเป็นเรื่องที่บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจน้อยมากและบางบริษัทยังไม่ให้ความสนใจเลย เนื่องจากผู้วิจัยพบข้อเท็จจริงจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลจำนวนเงินที่ใช้ไปเป็นค่าใช้จ่ายหรือรายจ่ายฝ่ายทุนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้มีการพัฒนาไปสู่การบัญชีสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้ พบว่ามีบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เกิน 10 บริษัทจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 246 บริษัท (ไม่ถึงร้อยละ 1)

4. เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิจัยในอนาคต เพื่อใช้ในการอ้างอิงหรือเปรียบเทียบว่าในอนาคตปัจจัยต่าง ๆ จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนมากขึ้นหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรที่แสดงถึงผู้มีส่วนได้เสีย และการเปรียบเทียบว่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น เท่าเดิม หรือลดลง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องควรสร้างแรงจูงใจหรืออาจกำหนดเป็นข้อบังคับให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ในส่วนของการสร้างแรงจูงใจ ผู้วิจัยคิดว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีอยู่บ้างแล้ว ในรูปแบบของการจัดอันดับ การมอบรางวัลต่าง ๆ เป็นต้น แต่การใช้คำสั่งหรือการควบคุมอาจให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าโดยควรกำหนดเป็นหัวข้อขั้นต่ำที่ต้องเปิดเผย ไม่ใช่การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ และมีตัวอย่างที่เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งอาจช่วยให้บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมดีขึ้น รวมทั้งตอบสนองความต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ได้มากขึ้น

หน่วยงานภาครัฐที่ควบคุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานภาครัฐที่ควบคุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม หรือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรออกข้อบังคับให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้สาธารณชนทราบ

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ในปัจจุบันแนวทางในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อม ผลการปฏิบัติจริงเมื่อเปรียบเทียบกับข้อกำหนดทางกฎหมาย ข้อพิพาทหรือการถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และแนวทางการแก้ไขข้อพิพาท ซึ่งรวมอยู่ในหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หัวข้อดังกล่าวอาจกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น การดำเนินการเพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม อาจแยกเป็นการดำเนินการต่อการเกิดมลพิษด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่น อากาศ น้ำ ขยะ เป็นต้น หรือการให้บริษัทจดทะเบียนระบุถึงกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตามให้ชัดเจน โดยระบุตัวกฎหมายเพิ่มจากที่ในปัจจุบันระบุเพียงหน่วยงานที่ออกกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรกำหนดเป็นรายการขั้นต่ำที่ต้องเปิดเผย (ไม่ใช่การเปิดเผยอย่างสมัครใจ) กล่าวคือ บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยทุกหัวข้อในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) โดยหัวข้อใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทก็ให้ใส่หัวข้อแต่ละระบุในรายละเอียดว่า “ไม่เกี่ยวข้อง” หัวข้อใดที่บริษัทยังไม่ได้ปฏิบัติก็ระบุ “ยังไม่ได้ปฏิบัติ” เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ควรให้แนวทางที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแก่บริษัทจดทะเบียน เนื่องจากผู้วิจัยพบข้อเท็จจริงว่าความเข้าใจของบริษัทจดทะเบียนบางบริษัทเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมยังไม่เพียงพอ โดยบางบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ว่า “ไม่มี” ซึ่งเมื่อผู้วิจัยพิจารณาจากลักษณะการประกอบธุรกิจพบว่าเป็นไปได้ที่การดำเนินงานของบริษัทดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรืออาจมีอีกเหตุผลหนึ่งคือบริษัทดังกล่าวไม่ทราบว่า การดำเนินธุรกิจของตนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ ในเรื่องนี้หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องควรให้ข้อมูลกับบริษัทจดทะเบียนเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจตรงกันว่าควรจะอธิบายอย่างไรในหัวข้อต่าง ๆ ไม่ใช่เขียนเพียงสั้น ๆ ว่า “ไม่มี” ซึ่งส่งผลให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของการเปิดเผยข้อความดังกล่าว

หากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพิ่มรายละเอียดของหัวข้อย่อยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและกำหนดเป็นข้อบังคับ (ไม่ใช่การเปิดเผยอย่างสมัครใจ) จะเป็นการส่งสัญญาณต่อบริษัทจดทะเบียนว่าสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องหนึ่งที่บริษัทจดทะเบียนจะต้องให้ความสำคัญ ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมดีขึ้น โดยถ้าบริษัทจดทะเบียนรับรู้ว่าคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ บริษัทจดทะเบียนอาจให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนขึ้น เพื่อที่จะได้มีข้อมูลมาเปิดเผยตามข้อบังคับ เพราะถ้าบริษัทจดทะเบียนไม่ได้มีการดำเนินการในเรื่องใด ก็จะไม่มีความรู้ที่จะนำมาเปิดเผยในเรื่องนั้น ๆ

สภาวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีควรมีแนวทางในเรื่องที่เกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนมากกว่าปัจจุบัน แม้ว่าจะยังไม่มีกรอบมาตรฐานการบัญชีเพื่อบังคับใช้ แต่ก็สามารถให้แนวทางปฏิบัติสำหรับบริษัทที่สนใจได้ เนื่องจากบางบริษัทอาจมีความสนใจในเรื่องการบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่ไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไร เพราะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนเป็นแบบอย่างในการนำไปปฏิบัติ โดยอาจจัดทำในรูปแบบของเอกสาร หรือการจัดอบรมสัมมนาแก่ผู้ที่สนใจ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในประเทศไทยให้ดีขึ้น

ผู้มีส่วนได้เสีย

การสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ดีขึ้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย แต่การให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละฝ่ายเป็นเรื่องส่วนบุคคลซึ่งไม่สามารถบังคับได้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้ถือหุ้น นักลงทุน และเจ้าหน้าที่ ซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญจะมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติมาให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมบ้าง เพื่อเพิ่มแรงกดดันให้บริษัทมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ในส่วนของผู้บริโภคอาจเลือกบริโภคสินค้าที่มาจากบริษัทผู้ผลิตที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม และไม่บริโภคสินค้าที่มาจากบริษัทผู้ผลิตที่คำนึงถึงแต่ผลกำไร โดยไม่สนใจในเรื่องการลดมลพิษและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

บริษัทจดทะเบียน

บริษัทจดทะเบียนเป็นองค์กรที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองกว่าบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียน เนื่องจากเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ทำให้มีกิจกรรมในการดำเนินธุรกิจเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย ด้วยความมีชื่อเสียงของบริษัทจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่บุคคลทั่วไปจะให้ความสนใจ ดังนั้น บริษัทจดทะเบียนควรปรับปรุงคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น โดยคำนึงถึงความครอบคลุมในรายละเอียดของเรื่องที่ต้องการเปิดเผยเปิดเผยอย่างครบถ้วนตามความเป็นจริง เปิดเผยเป็นจำนวนเงินในบางรายการที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อแสดงให้เห็นผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายทราบว่าบริษัทมีการตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อม และมีการดำเนินการอย่างจริงจังอย่างไร บางบริษัทมีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม มีการลงทุนในรายจ่ายฝ่ายทุนและการจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการลดมลพิษหรือเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้สาธารณชนรับทราบ ซึ่งถือเป็นการเสียโอกาสอย่างมาก เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลในแง่บวก (Good News) รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมไม่ส่งผลกระทบต่อความลับทางการค้าแต่อย่างใด การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจึงอาจเป็นการเพิ่มชื่อเสียงให้กับบริษัทอีกทางหนึ่ง โดยเป็นการประกาศให้สาธารณชนทราบว่าบริษัทดำเนินธุรกิจอย่างมีจรรยาบรรณ

สำหรับบริษัทที่ปกคิมิการพัฒนากการเปิดเผยข้อมูลอยู่เสมอ ควรเริ่มพัฒนาในส่วนของการบัญชีสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม ถึงแม้ว่ายังไม่มีความมาตรฐานการบัญชีบังคับให้ทำ ก็ควรจัดทำเป็นรายงานในส่วนของการบัญชีบริหาร (Managerial Accounting) เนื่องจากการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมบางอย่างอาจส่งผลต่อต้นทุนที่ลดลงในอนาคตเนื่องจากความสามารถในการลดปริมาณของเสีย การนำกลับมาใช้ใหม่ และการจ่ายค่าใช้จ่ายในการลดมลพิษที่ลดลง เป็นต้น หรืออาจทำให้บริษัทมีส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้นในอนาคต เนื่องจากผู้บริหารที่ตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ในส่วนของการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันมีหน่วยงานอิสระในต่างประเทศมากมายที่ให้แนวทางในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพ ซึ่งสามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์

บริษัทที่ยังไม่เคยให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม ควรเริ่มต้นจากตัวผู้บริหารก่อนโดยผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability Development) ซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังได้รับความนิยมและอาจเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจในอนาคตอันใกล้ เพื่อให้มีความเข้าใจในความจำเป็นที่จะต้องหันมาให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม จากนั้นควรกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนแยก

ต่างหากจากนโยบายด้านอื่น ๆ และสื่อสารให้พนักงานในองค์กรทราบถึงนโยบาย รวมถึงปลูกจิตสำนึกให้แก่พนักงานในเรื่องสิ่งแวดล้อม จัดทำมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม มีการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม ประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการตรวจสอบกับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่ตั้งไว้ หาแนวทางแก้ไขสำหรับเรื่องที่ทำไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปแต่มั่นคง สำหรับองค์กรที่เพิ่งเริ่มให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมอาจใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการปลูกจิตสำนึกให้กับพนักงานทุกระดับในองค์กร แต่อย่างไรก็ตาม หากทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจอย่างแท้จริงถึงความจำเป็น และมีความตั้งใจเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรแล้ว การใส่ใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมในองค์กรก็ไม่ใช่เรื่องที่จะเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวัดค่าคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากกระดาดษาทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย จึงอาจทำให้ปัจจัยยังไม่ครอบคลุมปัจจัยทั้งหมดที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

สำหรับงานวิจัยในอนาคตครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจใช้กลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น

- บริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์
- บริษัทที่มีบริษัทแม่อยู่ในต่างประเทศและมาเปิดสาขาในประเทศไทย
- บริษัทที่ส่งออกสินค้า

เพื่อดูว่าปัจจัยแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์หรือไม่ เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2. ปัจจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ในการศึกษารุ่นต่อไปในอนาคต อาจศึกษาในปัจจัยอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เช่น ผล

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ความมีชื่อเสียงด้านสิ่งแวดล้อม ต้นทุนของเงินลงทุน หรืออิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น เช่น ลูกค้า เป็นต้น

3. การวัดค่าตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ วัดค่าโดยใช้ดัชนีวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากกระดาศษาทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตอาจสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและหัวข้อในกระดาศษาทำการ เนื่องจากวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการวัดค่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งผู้ที่ต้องการศึกษาสามารถประยุกต์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ศึกษาได้

4. การศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลแบบอนุกรมเวลา เพื่อให้ทราบแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545. การวิเคราะห์สถิติเพื่อธุรกิจ : สถิติเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวพร พงษ์ตันตกุล. 2546. โครงสร้างความเป็นเจ้าของและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุลนิธิโลกสีเขียว. 2537. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 1. หนังสือชุดโลกสีเขียว. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล. 2540. การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: แนวทางและรูปแบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมวิศวกรรมาสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย. 2546. รวมกฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สมาคมวิศวกรรมาสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

- Belkaoui, A. 1976. The impact of the disclosure of the environmental effect of organizational behavior on the market. Financial Management (Winter 1976) : 26-31. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Blaccionaire, W. G. and Patten, D. M. 1994. Environment disclosures, regulatory costs, and changes in firm value. Journal of Accounting and Economics (November) : 357-377. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Botosan, A. C. 1997. Disclosure level and the cost of equity capital. The Accounting Review 72 (July) : 323-349.

- Buhr, N., and Freedman, M. 2001. Culture, institutional factors and differences in environmental disclosure between Canada and The United States. Critical Perspective on Accounting 12 : 293-322.
- Cormier, D., and Magnan, M. 2003. Environmental reporting management: a continental European perspective. Journal of Accounting and Public Policy 22 : 43-62.
- Cowen, S.S., Ferreri, L.B., and Parder, L.D. 1987. The impact of corporate characteristics on social responsibility disclosure. Accounting, Organizations and Society 12(2) : 111-122.
- Coy, D. V. 1995. A public accountability index for annual reporting by NZ universities. Doctoral Thesis University of Waikato.
- Deegan, C., and Gordon, B. 1996. A study of the environmental disclosure practices of Australian corporations. Accounting and Business Research 26(3) : 187-199.
- Environmental Resources Management Malaysia. 2002. The state of corporate environmental reporting in Malaysia. Certified Accountants Educational Trust, London.
- Fekrat, M. A., Inclan, C., and Petroni, D. 1996. Corporate environmental disclosures: competitive disclosure hypothesis using 1991 annual report data. The International Journal of Accounting 31(2) : 175-195.
- Freeman, R. 1983. Strategic management: A stakeholder approach. Pitman, Marshall, Massachusetts. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Gao, S. S., Heravi S., and Xiao, J. Z. 2005. Determinants of corporate social and environmental reporting in Hong Kong: a research note. Accounting Forum (article in press).
- Hasseldine, J., Salama, A. I., and Tom, J. S. 2005. Quantity versus quality: the impact of environmental disclosures on the reputations of UK Places. The British Accounting Review 37 : 231-248.
- Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Herremans, I.M., Akathaporn, P., and McInnes, H. 1993. An investigation of corporate social responsibility reputation and economic performance. Accounting Organizations and Society 18 : 587-604. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.

- Hutcheson, G.D., and Sofroniou, N. 1999. The multivariate social scientist: introductory statistics using generalized linear models. London : Sage Publications.
- Lindblom, C. K. 1994. The implications of organizational legitimacy for corporate social performance and disclosure. Paper presented at the Critical Perspectives in Accounting Conference, New York. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Mahapatra, S. 1984. Investor reaction to corporate social accounting. Journal of Business Finance and Accounting (Spring) : 29-40. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Malone, D., Fries, C., and Jones, T. 1993. An empirical investigation of the extent of corporate financial disclosure in the Oil and Gas industry. Journal of Accounting, Auditing and Finance 8(3) : 249-273.
- Neu D., Warsame H., and Pedwell K. 1998. Managing public impressions: environmental disclosures in annual reports. Accounting Organisations and Society 23(3) : 265-282.
- Patten, D. M. 2002. The relation between environmental performance and environmental disclosure: a research note. Accounting, Organization and Society 27 : 763-773.
- Razeed A., Hancock P., Tower G., and Taplin R. 2004. An overview of environmental disclosure practices of US resource companies: hard copy versus internet reporting. Paper presented at Conference of the 5th Asian Academic Accounting Association, Bangkok.
- Richardson, A. J., and Welker, M. 2001. Social disclosure, financial disclosure and the cost of equity capital. Accounting, Organizations and Society (October-November) : 597-616. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Roberts. 1992. Determinants of corporate social responsibility disclosure: an application of stakeholder theory. Accounting Organizations and Society 17(6) : 595-612.
- Thompson, P., and Cowton, C. J. 2004. Bringing the environment into bank lending: implications for environment reporting. The British Accounting Review 36 : 197-218.
- Tilt, C. A. 1998. The content and disclosure of corporate environmental policies: An Australian study. paper presented at the Asia Pacific Interdisciplinary Research in Accounting Conference, Osaka City University.

- Trotman, K.T., and Bradley, G.W. 1981. Associations between social responsibility disclosure and characteristics of companies. Accounting Organizations and Society 6(4) : 355-362.
- Ullman, A.E. 1985. Data in a search of a theory: A critical examination of relationships among social performance, social disclosure and economic performance of US firms. Academy of Management Review (July) : 540-551. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- United Nations Conference on Trade and Development. 2003. Disclosure of the impact of corporations on society: current trends and issues. 1-22.
- Vence, S. C. 1975. Are socially responsible corporations good investment risk?. Management Review (August) : 18-24. Cited in Henderson, S., Peirson, G., and Harris, K. 2004. Financial accounting theory. Frenchs Forest : Pearson/Prentice Hall.
- Williams S. M. 1999. Voluntary environmental and social accounting disclosure practices in the Aisa-Pasific region: An international empirical test of political economy theory. The International Journal of Accounting 34(2) : 209-238.
- Wiseman, J. 1982. An evaluation of environmental disclosures made in corporate annual reports. Accounting, Organizations and Society 7(1) : 53-63.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ตารางที่ 1 งานวิจัยในอดีตที่ใช้จัดทำกระดาศทำการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ	ผู้วิจัย									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ส่วนที่ 1 กฎหมายและข้อบังคับของรัฐบาล										
1. การรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล										
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	x	x	x		x	x		x		x
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	x	x								
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	x	x								
2. การยินยอมทำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล										
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	x	x					x	x		
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	x	x								
2.3 การถูกฟ้องร้อง	x	x								
3. อธิบายถึงการดำเนินการของกิจการเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม										
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	x							x		
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	x	x	x	x	x			x	x	x
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	x	x	x	x				x	x	x
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	x	x	x	x				x	x	x
3.5 การทำลายขยะ	x	x	x					x	x	x
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	x	x		x				x	x	
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	x	x		x				x	x	
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย และของเสีย		x				x			x	
ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการบัญชีและการเงิน										
4. หนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม										
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	x	x	x			x				x
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	x	x				x				
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	x	x	x			x	x			x
5. การระบุนำเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม										
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	x	x	x		x	x	x	x		x
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	x		x		x			x	x	x
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	x	x	x		x	x	x			x
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	x	x	x		x					x

ตารางที่ 1 งานวิจัยในอดีตที่ใช้จัดทำกระดาดทำการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

หัวข้อ	ผู้วิจัย									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ส่วนที่ 3 นโยบายของบริษัท										
6. ข้อคำหรือนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ (บอกกล่าวโดยทั่วไป ไม่ได้ระบุว่าทำตามนโยบายข้อใด ทำอย่างไร)					x	x			x	
8. การยอมรับว่าการดำเนินกิจกรรมของกิจการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	x	x				x	x	x	x	
9. เป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม										
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	x	x				x		x		
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	x	x				x		x		
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	x					x	x	x		
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	x							x		
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ ไม่บรรลุเป้าหมาย	x									
10. การจัดการสิ่งแวดล้อม	x	x				x		x		
11. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม	x	x		x		x	x	x	x	
12. มีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก		x	x			x		x		x
13. การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม						x		x		
14. การวิจัยและพัฒนา	x			x				x	x	
15. นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	x				x			x	x	
16. การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงาม ด้านทัศนียภาพ				x					x	
17. การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม						x				
ส่วนที่ 4 การรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน										
18. การกล่าวถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและการใช้ทรัพยากรเพื่อ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	x	x	x	x				x	x	x
19. การนำกลับมาใช้ใหม่			x	x						x
20. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์	x	x								

ผู้วิจัย

1. Buhr, N., and Freedman, M. (2001)
2. Cormier, D., and Magnan, M. (2003)
3. Fekrat, M. A., Inclan, C., and Petroni, D. (1996)
4. Gao, S. S., Heravi S., and Xiao, J. Z. (2005)
5. Patten, D. M. (2002)
6. Razeed A., Hancock P., Tower G., and Taplin R. (2004)
7. Thompson, P., and Cowton, C. J. (2004)
8. Tilt, C. A. (1998)
9. Williams S. M. (1999)
10. Wiseman, J. (1982)

ตารางที่ 2 กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ	เปิดเผย	ไม่เปิดเผย	ไม่เกี่ยวข้อง
ส่วนที่ 1 กฎหมายและข้อบังคับของรัฐบาล			
1. การรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ			
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล			
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ			
2. การยินยอมทำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ			
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต			
2.3 การถูกฟ้องร้อง			
3. อธิบายถึงการดำเนินการของกิจการเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนของอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม			
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ			
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ			
3.4 การบำบัดน้ำเสีย			
3.5 การทำลายขยะ			
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น			
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน			
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย			
ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการบัญชีและการเงิน			
4. หนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม			
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม			
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม			

ตารางที่ 2 กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

หัวข้อ	เปิดเผย	ไม่เปิดเผย
ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการบัญชีและการเงิน		
5. การระบุจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลบลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม		
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		
ส่วนที่ 3 นโยบายของบริษัท		
6. ข้อคำหรือนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม		
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ (บอกกล่าวโดยทั่วไป ไม่ได้ระบุว่าทำตามนโยบายข้อใด ทำอย่างไร)		
8. การยอมรับว่าการดำเนินกิจกรรมของกิจการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		
9. เป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม		
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ		
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ		
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย		
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย		
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย		
10. การจัดการสิ่งแวดล้อม		
11. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม		
12. มีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก		
13. การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม		
14. การวิจัยและพัฒนา		
15. นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		
16. การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงาม ด้านทัศนียภาพ		
17. การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม		
ส่วนที่ 4 การรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน		
18. การกล่าวถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด		
19. การนำกลับมาใช้ใหม่		
20. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์		

ภาคผนวก ข

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330
โทรสาร 2541824

วันที่ 18 มกราคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลทำวิจัย

เรียน รศ. ดร. ทวีวงศ์ ศรีบุรี

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ "การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" ของ น.ส.จอมขวัญ รัชตะววรรณ นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยวัตถุประสงค์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากกระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยกระดาษทำการดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 20 หัวข้อที่มีระดับความสำคัญแตกต่างกัน ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ดีที่สุด ผู้วิจัยใคร่ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นของท่านต่อระดับความสำคัญของแต่ละหัวข้อในกระดาษทำการดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นของท่านต่อระดับความสำคัญของหน่วยงานที่ให้รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปถ่วงน้ำหนักความสำคัญของรางวัลต่าง ๆ ที่แต่ละบริษัทได้รับ

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ภายในวันที่ 31 มกราคม 2549 โดยผู้วิจัยจะไปปรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ผู้วิจัยจะรักษาแบบสอบถามของท่านเป็นความลับ และจะให้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Vanl Stuml.

(นางสาวจอมขวัญ รัชตะวรรณ)

ผู้วิจัย

ขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริง

M. S.

(ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความต่อไปนี้เป็นดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

กรุณาวางกลมล้อมรอบระดับคะแนนความสำคัญของแต่ละหัวข้อตามความคิดเห็นของท่าน

ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	← →					
	สำคัญ มากที่สุด					สำคัญ น้อยที่สุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	6	5	4	3	2	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	6	5	4	3	2	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท (บอกกล่าวโดยทั่วไป ไม่ได้ระบุว่าทำตามนโยบายข้อใด ทำอย่างไร)	6	5	4	3	2	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	6	5	4	3	2	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	6	5	4	3	2	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	6	5	4	3	2	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงาม ด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	6	5	4	3	2	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	6	5	4	3	2	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน	6	5	4	3	2	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	6	5	4	3	2	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	6	5	4	3	2	1

หากมีปัญหาในการตอบแบบสอบถามประการใดโปรดติดต่อ น.ส. จอมขวัญ รัชตะวรรณ (ผู้วิจัย) โทร. 01-8380954

เนื่องจากผู้วิจัยแบ่งประเภทรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากภาครัฐบาล
2. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากภาคเอกชนในประเทศไทย
3. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากต่างประเทศ

ผู้วิจัยใคร่ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าหน่วยงานที่ให้รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น มีความสำคัญหรือความน่าเชื่อถือเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

กรุณาวงกลมล้อมรอบระดับคะแนนความสำคัญของหน่วยงานที่ให้รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ตามความคิดเห็นของท่าน

ประเภทรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม	← →					
	สำคัญ มากที่สุด					สำคัญ น้อยที่สุด
1. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากภาครัฐบาล เช่น <ul style="list-style-type: none"> ● ประกาศเกียรติคุณอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จากกระทรวงอุตสาหกรรม ● โรงงานอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จากกระทรวงอุตสาหกรรม ● โรงงานอุตสาหกรรมดีเด่นเพื่อสิ่งแวดล้อม จากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ● รางวัล EIA Awards จากกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม 	6	5	4	3	2	1
2. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากภาคเอกชนในประเทศไทย เช่น <ul style="list-style-type: none"> ● โรงงานพิทักษ์สิ่งแวดล้อมดีเด่น จากสมาคมสร้างสรรค์ไทย ● TBCSD Award จากคณะกรรมการนักธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย (Thailand Business Council for Sustainable Development: TBCSD) ● เครื่องหมายฉลากเขียว จากสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย 	6	5	4	3	2	1
3. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากต่างประเทศ เช่น <ul style="list-style-type: none"> ● ISO 14000 ● WANGO Environment Award จากมูลนิธิเพื่อการพัฒนาและสันติร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งโลก (WANGO) ● รางวัลผู้ประกอบการดีเด่นแห่งเอเชียด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม จาก Regional Institute of Environmental Technology (RIET) ● Certificate for the Energy and Environment Conservation from Bureau Verities Quality International (BVQI) of the United Kingdom 	6	5	4	3	2	1

ตารางที่ 1 คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อใช้ถ่วงน้ำหนักในแต่ละรายการ

รายการ	คะแนนจากแบบสอบถาม					คะแนน	
	ชุดที่					รวม	เฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	5	1	5	5	6	22	4.4
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล	6	6	5	4	6	27	5.4
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม	6	6	5	5	6	28	5.6
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	4	6	4	5	4	23	4.6
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม	5	6	5	6	5	27	5.4
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	6	3	6	6	6	27	5.4
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	6	3	5	6	4	24	4.8
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	6	6	5	6	6	29	5.8
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม	5	4	6	6	5	26	5.2
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	6	5	6	6	5	28	5.6
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	5	6	5	6	5	27	5.4
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	4	4	4	6	5	23	4.6
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	5	4	4	6	4	23	4.6
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	5	4	5	4	5	23	4.6
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4	5	4	5	5	23	4.6
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	5	6	4	6	4	25	5
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	4	6	5	6	5	26	5.2
18. การกล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน	4	3	6	5	5	23	4.6
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	5	5	5	6	5	26	5.2
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	6	5	5	5	6	27	5.4

ตารางที่ 2 คะแนนที่ใช้ถ่วงน้ำหนักในแต่ละรายการหลักและรายการรอง

รายการ	คะแนน	
	รายการรอง	รายการหลัก
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล		4.4
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	1.46	
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	1.47	
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	1.47	
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล		5.4
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	1.8	
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	1.8	
2.3 การถูกฟ้องร้อง	1.8	
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม		5.6
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.7	
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.7	
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.7	
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.7	
3.5 การทำลายขยะ	0.7	
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.7	
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0.7	
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุดิบ พลังงาน และของเสีย	0.7	
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		4.6
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	1.53	
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	1.53	
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	1.54	
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม		5.4
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	1.35	
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	1.35	
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	1.35	
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุน ในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	1.35	
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	5.4	5.4
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	4.8	4.8
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	5.8	5.8

รายการ	คะแนน	
	รายการรอง	รายการหลัก
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม		5.2
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	1.04	
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	1.04	
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	1.04	
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	1.04	
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	1.04	
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	5.6	5.6
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	5.4	5.4
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	4.6	4.6
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	4.6	4.6
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	4.6	4.6
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.6	4.6
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	5	5
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	5.2	5.2
18. การกล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน	4.6	4.6
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	5.2	5.2
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	5.4	5.4

ตารางที่ 3 คะแนนที่ใช้ถ่วงน้ำหนักรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม

รายการ	คะแนนจากแบบสอบถามชุดที่					คะแนน	
	1	2	3	4	5	รวม	เฉลี่ย
1. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากภาครัฐบาล	5	3	4.5	5	4	21.5	4.3
2. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากภาคเอกชนในประเทศไทย	4	5	4	5	4	22	4.4
3. รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับจากต่างประเทศ	4	4	4.5	6	5	23.5	4.7

ภาคผนวก ค

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพอากาศและการควบคุมมลพิษทางอากาศ

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
1	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	กำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงาน	ทุกอุตสาหกรรมที่มีโรงงานเพื่อทำการผลิต
2	กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 4) การควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษ หรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มีโรงงานเพื่อทำการผลิต
3	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า	ทรัพยากร (เฉพาะโรงไฟฟ้า)
4	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดให้โรงไฟฟ้าเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม	ทรัพยากร (เฉพาะโรงไฟฟ้า)
5	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	กำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงานผลิตส่งหรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า	ทรัพยากร (เฉพาะโรงไฟฟ้า)

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
6	กฎกระทรวงฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	(หมวด 2) ระบบระบายอากาศ ระบบไฟฟ้า และระบบป้องกันเพลิงไหม้	อาคารสูง หรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ ¹
7	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดมาตรฐานค่าวันดำ และก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ ที่ยินยอมให้ระบายออกจากท่อไอเสียของรถยนต์ได้	ขนส่งและโลจิสติกส์
8	ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 177/2527	การใช้เครื่องวัดควันและเสียงดังของเรือกล	ขนส่งและ โลจิสติกส์

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพน้ำและการควบคุมมลพิษทางน้ำ

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
1	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	กำหนดคุณลักษณะของน้ำทิ้งที่ระบายออกจากโรงงาน	ทุกอุตสาหกรรมที่มีโรงงานเพื่อทำการผลิต
2	กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 4) การควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษ หรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มีโรงงานเพื่อทำการผลิต
3	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2539)	กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากที่ดินจัดสรร	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์

¹ อาคารสูง (ตั้งแต่ 23 เมตรขึ้นไป) หรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ (พื้นที่ 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป) ได้แก่ โรงงาน ห้างสรรพสินค้า โรงแรม อาคารชุด โรงมหรสพ ร้านอาหาร โรงพยาบาล

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
4	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2539)	กำหนดให้ที่ดินจัดสรรเป็น แหล่งกำเนิดมลพิษที่ จะต้องถูกควบคุมการ ปล่องน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ สาธารณะหรือออกสู่ สิ่งแวดล้อม	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
5	ประกาศคณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2539)	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจากที่ดิน จัดสรร	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
6	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2539)	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจาก แหล่งกำเนิดประเภท โรงงานอุตสาหกรรมและ นิคมอุตสาหกรรม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต และนิคมอุตสาหกรรม (บางบริษัทในธุรกิจ พัฒนาอสังหาริมทรัพย์)
7	ประกาศการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย ที่ 13/2530	หลักเกณฑ์ทั่วไปในการ ระบายน้ำเสียลงสู่ระบบ กำจัดน้ำเสียส่วนกลาง	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (นิคมอุตสาหกรรม)
8	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดมาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทิ้งจากอาคาร บางประเภทและบางขนาด	อาคารชุด โรงแรม โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร
9	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดประเภทของอาคาร เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ จะต้องถูกควบคุม การ ปล่องน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ สาธารณะหรือออกสู่ สิ่งแวดล้อม	อาคารชุด (500 ห้อง) โรงแรม (200 ห้อง) โรงพยาบาล (30 เตียง) ห้างสรรพสินค้า (25,000 ตรม.) ร้านอาหาร (2,500 ตรม.)

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
10	กฎกระทรวงฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	(หมวด 3) ระบบบำบัดน้ำ เสียและการระบายน้ำทิ้ง	อาคารสูง หรืออาคาร ขนาดใหญ่พิเศษ
11	กฎกระทรวงฉบับที่ 44 (พ.ศ. 2538) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	-	อาคารชุด โรงแรม โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร

กฎหมายเกี่ยวกับของเสียหรือมูลฝอย

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
1	พระราชบัญญัติ รักษาความ สะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535	(หมวด 1) การรักษาความ สะอาดในที่สาธารณะและ สถานสาธารณะ	ทุกอุตสาหกรรม
2	กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 4) การควบคุมการ ปล่อยของเสีย มลพิษ หรือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
3	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2540) ออกตาม ความในพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535	การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือ วัสดุที่ไม่ใช้แล้ว	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
4	ประกาศกรมโรงงาน อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2531	กำหนดวิธีการเก็บ ทำลาย ฤทธิ์ กำจัด ฟุ้ง ทิ้ง เคลื่อนย้าย และการขนส่งสิ่งปฏิกูล หรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
5	กฎกระทรวงฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	(หมวด 5) ระบบกำจัดขยะ มูลฝอย	อาคารสูงหรืออาคาร ขนาดใหญ่พิเศษ
6	กฎกระทรวง พ.ศ. 2535 ออกตามความใน พระราชบัญญัติวัดอุอันตราย พ.ศ. 2535	(หมวด 4) หน้าที่ของผู้ ได้รับอนุญาต	ทุกอุตสาหกรรมที่มีของ เสียเป็นวัตถุดิบ ²

² พระราชบัญญัติวัดอุอันตราย พ.ศ. 2535 วัดอุอันตราย หมายความว่า วัดดังต่อไปนี้

- (1) วัดระเบิดใต้
- (2) วัดอุไวกุไฟ
- (3) วัดอุออกชิโคะและวัดอุเปอร์ออกไซค์
- (4) วัดอุมีพิย
- (5) วัดอุที่ทำให้เกิดโรค
- (6) วัดอุกัมมันตรังสี
- (7) วัดอุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
- (8) วัดอุกัศกร่อน
- (9) วัดอุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง
- (10) วัดอุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใด ที่อาจทำให้เกิดอันตราย แก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับคุณภาพระดับเสียงและการควบคุมมลพิษทางเสียง

ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	เรื่อง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
1	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในประกาศคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ 103	ความปลอดภัยในการ ทำงาน เกี่ยวกับภาวะ แวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
2	กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	(หมวด 2) เครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์ หรือสิ่ง นำมาใช้ในโรงงาน (หมวด 4) การควบคุม การปล่อยของเสีย มลพิษ หรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม	ทุกอุตสาหกรรมที่มี โรงงานเพื่อทำการผลิต
3	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดระดับเสียงของ รถยนต์	ขนส่งและโลจิสติกส์
4	ประกาศกรมการขนส่งทางบก ฉบับที่ 78/2527	เกณฑ์ของระดับเสียงที่เกิด จากเครื่องกำเนิดพลังงาน ของรถ	ขนส่งและโลจิสติกส์
5	ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 177/2527	การใช้เครื่องวัดคว้นและ เสียงดังของเรือกล	ขนส่งและโลจิสติกส์
6	ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	กำหนดระดับเสียงของเรือ	ขนส่งและ โลจิสติกส์

ภาคผนวก ง

ตารางที่ 1 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของอุตสาหกรรมการผลิต

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.59	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.03	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0.03	0	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.61	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0.01	0	1
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.35	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.62	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.60	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.37	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.58	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.38	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.16	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0.05	0	1
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุพิษ พลังงาน และของเสีย	0.09	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0.01	0	1
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.12	0	1
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.02	0	1
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.03	0	1

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.62	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.35	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.66	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.22	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.09	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.13	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.15	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0.009	0	1
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.40	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.26	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.12	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.22	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.22	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.08	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.28	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.30	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 2 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มธุรกิจการเกษตรและ
อุตสาหกรรมอาหาร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.74	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.76	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.37	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.79	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.74	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.29	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.78	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.42	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.08	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0.03	0	1
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุดิบ พลังงาน และของเสีย	0.16	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.11	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.18	0	1
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.03	0	1
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.03	0	1

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.42	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.15	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.79	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.13	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.10	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.10	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.13	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.37	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.32	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.05	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.05	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.21	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.07	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0	0	0
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.13	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.28	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 3 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.52	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.52	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.33	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.52	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.52	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.36	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.55	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.39	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.15	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย	0	0	0
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.12	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.06	0	1
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.03	0	1

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.59	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.27	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.55	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.12	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0	0	0
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.06	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.09	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.27	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.21	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.12	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.21	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.03	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.03	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.21	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.27	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 4 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มวัดตูดิบบและสินค้ำ
อุตสาหกรรม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.67	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.03	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.67	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.32	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.59	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.56	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.51	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.57	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.39	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.19	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0.02	0	0.8
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัดตูดิบบ พลังงาน และของเสีย	0.10	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0.05	0	1
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.11	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.14	0	1
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.03	0	1

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.70	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.35	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.64	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.32	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.15	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.16	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.21	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0.03	0	1
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.56	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.21	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.21	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.16	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.35	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.37	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.05	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.21	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.35	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.43	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 5 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และวัสดุ
ก่อสร้าง

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.46	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.05	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0.05	0	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.48	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0.03	0	1
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.31	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.63	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.57	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.38	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.50	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.40	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.19	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0.05	0	1
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุดิบ พลังงาน และของเสีย	0.07	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.05	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.02	0	1

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.57	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.42	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.67	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.19	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.07	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.11	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.09	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0.02	0	0.8
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.27	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.23	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.09	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.11	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.15	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.23	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.28	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 6 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มทรัพยากร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.92	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.15	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0.15	0	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.92	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0.08	0	1
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.70	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.85	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.85	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.38	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.68	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.45	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.23	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0.31	0	1
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย	0.15	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.15	0	1
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.08	0	1
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.08	0	1

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	1	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.77	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.85	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.62	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.31	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.54	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.54	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.62	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.62	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.28	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.35	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.45	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.54	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.31	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.68	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.83	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.37	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 7 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มเทคโนโลยี

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.40	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.47	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.29	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.29	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.41	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.18	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.35	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.12	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.12	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย	0.06	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.06	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.75	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.41	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.47	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.16	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.06	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.06	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.06	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.59	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.12	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.06	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.06	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.18	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.35	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0	0	0
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0	0	0
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.27	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.12	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 8 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของอุตสาหกรรมบริการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.46	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.07	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0.07	0	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.41	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.13	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.29	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.25	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.13	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.43	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.34	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.04	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุพิษ พลังงาน และของเสีย	0.05	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.05	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.42	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.11	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.29	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.05	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.05	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.07	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.07	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.13	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.16	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.02	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.04	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.05	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.04	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.07	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.16	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.13	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 9 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มพาณิชย์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.33	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.33	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0.33	0	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.22	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.11	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.11	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0	0	0
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.33	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.22	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.33	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0	0	0
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุพิษ พลังงาน และของเสีย	0	0	0
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.42	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.11	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.11	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.11	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0	0	0
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.11	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.11	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.22	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.11	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0.11	0	1
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.22	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.22	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.11	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.11	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.33	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.11	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 10 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มบริษัทและสำนักงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.40	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.20	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0	0	0
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.20	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.20	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0	0	0
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.20	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.20	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0	0	0
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุพิษ พลังงาน และของเสีย	0	0	0
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.20	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0	0	0
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0	0	0
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0	0	0
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0	0	0
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0	0	0
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0	0	0
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0	0	0
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0	0	0
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0	0	0
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0	0	0
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0.20	0	1
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0	0	0
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0	0	0
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0	0	0
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 11 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มการแพทย์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.58	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.75	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.08	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.58	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.42	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.08	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.75	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.75	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.08	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย	0.08	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.50	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.08	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.67	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0	0	0
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.08	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.08	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.08	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.17	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.25	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0	0	0
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.08	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0.08	0	1
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.08	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0	0	0
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0	0	0
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.25	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.17	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 12   ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มโรงแรมและบริการ
ท่องเที่ยว

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.36	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.36	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.18	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.36	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.27	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0	0	0
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.62	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.18	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0	0	0
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัดดูดิบ พลังงาน และของเสีย	0	0	0
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.44	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.18	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.36	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0	0	0
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0	0	0
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0	0	0
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0	0	0
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.09	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.18	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0	0	0
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0	0	0
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.18	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0.36	0	1
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 13 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มการพิมพ์และสิ่งพิมพ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.25	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0	0	0
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0	0	0
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.25	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0	0	0
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.13	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0	0	0
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.13	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.13	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0.13	0	1
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย	0	0	0
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0	0	0
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0	0	0
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0	0	0
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0	0	0
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0	0	0
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.13	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0	0	0
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0	0	0
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0	0	0
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0	0	0
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.13	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0	0	0
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0	0	0
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ตารางที่ 14 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามรายการทั้งหมดของกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. การเปิดเผยว่าบริษัทรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	0.73	0	1
1.2 การบัญญัติกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	0.09	0	1
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	0.09	0	1
2. การเปิดเผยว่าบริษัททำตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อบังคับ	0.45	0	1
2.2 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	0	0	0
2.3 การถูกฟ้องร้อง	0.27	0	1
3. การอธิบายถึงการดำเนินการของบริษัทเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 ระบุความเสี่ยงของการดำเนินงานของกิจการในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.18	0	1
3.2 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	0.36	0	1
3.3 การลดมลพิษทางอากาศ	0.27	0	1
3.4 การบำบัดน้ำเสีย	0.36	0	1
3.5 การทำลายขยะ	0.27	0	1
3.6 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	0	0	0
3.7 การฟื้นฟูสภาพที่ดิน	0	0	0
3.8 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุอันตราย พลังงาน และของเสีย	0.18	0	1
4. การเปิดเผยข้อมูลหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
4.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
4.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. การเปิดเผยจำนวนเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
5.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0.27	0	1
5.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมามีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	0	0	0

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	0.64	0	1
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท	0.18	0	1
8. การเปิดเผยว่าการดำเนินกิจกรรมของบริษัทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.18	0	1
9. การเปิดเผยเป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
9.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	0.18	0	1
9.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	0.18	0	1
9.3 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	0.18	0	1
9.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	0.18	0	1
9.5 การอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	0	0	0
10. การเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management)	0.09	0	1
11. การเปิดเผยเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)	0.27	0	1
12. การเปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	0	0	0
13. การเปิดเผยเกี่ยวกับการฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
14. การเปิดเผยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	0	0	0
15. การเปิดเผยเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
16. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ (Environment Aesthetics)	0	0	0
17. การเปิดเผยว่าบริษัทมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	0.09	0	1
18. การกล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.09	0	1
19. การเปิดเผยเกี่ยวกับการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0	0	0
20. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์ (Life-cycle analysis)	0	0	0

ภาคผนวก จ

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
อุตสาหกรรมการผลิต			
ธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	38	20.00	20.00
สินค้าอุปโภคบริโภค	33	17.37	37.37
วัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม	37	19.47	56.84
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	52	27.37	84.21
ทรัพยากร	13	6.84	91.05
เทคโนโลยี	17	8.95	100.00
รวมอุตสาหกรรมการผลิต	190	100.00	
อุตสาหกรรมบริการ			
พาณิชย์	9	16.07	16.07
บันเทิงและสันทนาการ	5	8.93	25.00
การแพทย์	12	21.43	46.43
โรงแรมและบริการท่องเที่ยว	11	19.64	66.07
การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	8	14.29	80.36
ขนส่งและโลจิสติกส์	11	19.64	100.00
รวมอุตสาหกรรมบริการ	56	100.00	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างของอุตสาหกรรมการผลิต

AGRO		CONSUMP		INDUS	
ASIAN	PB	DTCI	TPCORP	ATC	TOPP
CFRESH	PR	FANCY	TR	NPC	TPP
CHOTI	S&P	MODERN	TTI	PATO	VARO
CM	SAUCE	OGC	TTL	TCB	AA
CPF	SFP	ROCK	TTTM	TCCC	TCP
CPI	SORKON	SIAM	UF	TPA	AH
GFPT	SSC	SITHAI	UPF	TPC	BAT-3K
LEE	TC	SUN	UT	UP	CWT
PPC	TF	JCT	WACOAL	UV	GYT
PRG	TIPCO	S&J		VNT	IRC
SH	TUF	STHAI		WG	SPG
SSF	TVO	AFC		YCI	STANLY
STA	TWFP	BATA		PATKL	TRU
TAF	UFM	BNC		TLI	
T-LUXE		CPH		AJ	
TRS		CPL		ALUCON	
TRUBB		HT		APSP	
UPOIC		LTX		CSC	
UVAN		PAF		NEP	
APURE		PRANDA		NIPPON	
F&D		PG		TCOAT	
HTC		SAWANG		TFI	
LST		SUC		THIP	
MALEE		TNL		TMD	

ตารางที่ 2 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างของอุตสาหกรรมการผลิต (ต่อ)

PROPCON			CONSUMP	INDUS
DCC	EMC	STEC	BAFS	CEI
EWC	ESTAR	SYNTEC	BANPU	CTW
GEN	GOLD	TFD	BCP	DISTAR
KWH	HEMRAJ	TICON	EASTW	FMT
RCI	ITD		EGCOMP	IT
SCC	KMC		LANNA	KKK
SCCC	KTP		PICNI	KYE
SCP	LALIN		PTT	METCO
SSI	LH		PTTEP	SINGER
SSSC	LPN		RATCH	CCET
STPI	MBK		SUSCO	DELTA
TASCO	MK		PDI	DRACO
TCMC	NOBLE		GENCO	HANA
TGCI	N-PARK			KCE
TGP	NWR			MPT
TPIPL	PF			SVI
UMI	PLE			TEAM
VNG	QH			
AMATA	RAIMON			
AP	ROJANA			
BLAND	SAMCO			
CI	SF			
CK	SIRI			
CPN	SPALI			

ตารางที่ 3 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างอุตสาหกรรมบริการ

COMM	ENTER	HELTH	HOTEL	PRINT	TRANS
BIGC	BNT	AHC	CENTEL	APRINT	ASIMAR
BJC	CSR	BGH	DTC	MATI	BECL
HMPRO	MAJOR	BH	ERAWAN	NMG	JUTHA
LOXLEY	MEDIAS	KDH	LRH	POST	KWC
MAKRO	SAFARI	LNH	MANRIN	SE-ED	PSL
MINOR		M-CHAI	MINT	SPORT	RCL
ROBINS		NEW	OHTL	TBSP	SST
SPC		NTV	PA	TONHUA	THAI
SPI		RAM	RHC		TSTE
		SKR	ROH		TTA
		SVH	SHANG		UST
		VIBHA			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจอมขวัญ รัชตะวรรณ เกิดวันที่ 26 พฤษภาคม 2524 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบัญชี กลุ่มการบัญชีต้นทุน เกียรตินิยมอันดับ 1 (เหรียญเงิน) คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร ในปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546 ในขณะที่ศึกษาระดับปริญญาโทได้ทำงานอยู่ที่ สำนักงานบัญชี ทนายความ เสถียรและเพื่อน ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2546 จนถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย